

muziekvereld

fair PACCT
eerlijke tarieven
voor zelfstandigen

NATIONAAL PODIUMPLAN
INKOMENS-
EN BELASTING SPECIAL

Ntb

vakbond voor musici

Zeker

In een wereld van onzekerheden, wil het cliché, zijn er twee zekerheden: de dood en de belastingen. Daarom kennen ook wij daarbij een andere zekerheid: de eerste *Muziekwereld* van het jaar is een Belastingspecial, een Inkomens- en Belastingspecial dit jaar. Zelfs zekerheden kennen variatie.

Uiteraard: elke *Muziekwereld* staan wij stil bij inkomen en verdienvermogen. Deze *Muziekwereld* evengoed extra aandacht voor het traject van de ketentafels van Platform ACCT. Hoe gaan wij erin slagen daadwerkelijk de stap te maken naar eerlijke betaling? Wat is daar voor nodig? Hoe stel je überhaupt ‘een eerlijke betaling’ objectief vast? In het hoofdartikel spraken we met drie betrokkenen bij de gesprekken (of onderhandelingen) die tot werkelijke, tastbare verbetering moeten leiden. Met Ntb- en VCTN-voorzitter Wil Maas, Kunstenbond-belangenbehartiger Karin Boelhouwer en programmamanager Noud van de Rhee.

Ook publiceren wij de jaarlijkse Ntb-Tarievenlijst. Een lijst met tarieven die niet noodzakelijkerwijs ‘eerlijk’ zijn, maar evengoed gebaseerd op onder meer ervaringen van leden, CAO-tarieven en de Sena-gagenorm. En die een richtsnoer en hulp kunnen zijn voor haalbare onderhandelingen over een redelijk tarief.

Voor het ter perse gaan demonstreerden de Statenverkiezingen de onzekerheid van ons politieke landschap: de regering zal nog moeizamer dan voorheen meerderheden voor wetgeving moeten zoeken in de Eerste Kamer en de meeste provincies zullen een zeer gewijzigd college krijgen. Welke effecten dat zal hebben op het regionaal en het landelijk cultuurbeleid? Het is onzeker.

Zoals nog altijd niet zeker is of en hoe de woorden van

staatssecretaris Uslu voor cultuur in praktijk gestalte zullen krijgen. Zeker in dat nieuwe politieke landschap. Zij bezocht onlangs de Kunstenbond en sprak met ons en de Creatieve Coalitie (zie ook p. 32). Een hernieuwd teken en een gebaar van goede wil. Zonder haar tekort te willen doen evengoed: van mooie woorden kan men niet eten.

De nood is hoog.

Dat bleek ook vlak voor het ter perse gaan van dit nummer toen het Nationaal Podiumplan (zie het artikel op p. 24 dat eerder geschreven werd) in één dag (!) overtekend werd en aanvragen voor het tweede kwartaal moesten sluiten. Een hernieuwd teken van de grote behoefte aan de regeling, maar ook van de door ons bepleitte noodzaak van verdere investering en voortzetting van het initiatief.

Over het hele subsidiesysteem zal de komende periode nagedacht moeten worden. Zoals tijdens de coronajaren nog pijnlijker dan voorheen al duidelijk werd: het trickle down-denken (het uitgangspunt dat investeren in cultuur via podia en instituten vanzelf ‘doordruppelt’ naar de makers) is definitief een valse voorstelling van zaken gebleken. Als de overheid werkelijk oog wil hebben voor de makers is er meer nodig. Andere subsidievoorwaarden, concrete invulling van fair practice, maar ook een andere benadering van het subsidiesysteem. Met oog voor trickle up-systemen zoals het NPP. Met de maker centraal.

Er valt een wereld te winnen. Zoveel is zeker.

Erwin Angad-Gaur
senior adviseur Ntb/Kunstenbond en directeur VCTN

Redactioneel

Inhoud

4	Wat speelt er? Kort nieuws interview
6	Op weg naar betere arbeidsvoorwaarden freelancers Column Will Maas
13	4 voor de prijs van 1 Vers geperst
14	cd-recensies
17	VCTN-nieuws EHBO
18	Hoe zit dat nou met artificial intelligence?
19	In Memoriam: Maurice Ferares
20	Nieuw: Muziekwereld podcasts Column Stan Rijven
21	Tango's & Istanbeats aan de Bosporus De BIM-pagina's
22	BiMpro presenteert: Historische NL Women in Jazz Night
24	Succesvolle start Nationaal Podiumplan smaakt naar meer
26	EZ Boekhouding Juridisch
28	Overzicht spraakmakende rechtszaken in 2022

Muziekwereld nr. 1 – 2023

31	De favoriete compositie van...
32	Lobby Update Column Maurits Fondse
33	Donald Duck-sokken: leuker kunnen we het niet maken Ntb-verzekeringen
34	In goede tijden en slechte tijden; blijf verzekerd!
35	Stroomversnelling: extra subsidie voor Upstream! Onder de leden
36	Lara Kowsoleea
38	Tarieven en salarissen 2023

- 41-54 Belastingspecial**
 - **De artiestenregeling**
 - **Inkomstenbelasting 2022**
 - **Beroepskosten in dienstbetrekking**
 - **De werkkostenregeling**
 - **Btw en de muziekpraktijk**
 - **Zelfstandigen- en startersaftrek: (Hoe) houd ik mijn uren bij?**

colofon

Muziekwereld is het blad van de Ntb, de vakgroep Muziek van de Kunstenbond

Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR Amsterdam
T: 020-2108050
E: info@kunstenbond.nl
I: www.ntb.nl

vakbond voor musici

Ntb/Kunstenbond is van maandag t/m donderdag bereikbaar van 10:00 - 13:00 uur of per e-mail via info@kunstenbond.nl
Voor juridische vragen kunt u dagelijks vanaf 13:00 uur bellen met de juridische helpdesk via 020-2108052 of e-mail via juridischadvies@kunstenbond.nl

Redactie:

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Jeroen Akkermans (eindredacteur) en Will Maas

Met medewerking van:

Maurits Fondse, Bjorn Schipper, rakenDra Smit, Jimmy Tigges, Michael Klier, Karin Boelhouwer, Anita Verheggen, Roy ter Haar, Femke Strik, Hannah Lindo, Peter van den Bunder, Peter Boertje, Bas Toscani en Fleurine Verloop

Illustraties

Robert Swart

Basisvormgeving / Lay-out:

Robert Swart

Drukwerk

Vellendrukkerij BDU, Werkendam

omslag: Robert Swart

Ntb/Kunstenbond

Bestuur
Will Maas (voorzitter),
Ellister van der Molen (secretaris/penningmeester),
Guus Bleijerveld,
Daan van der Bruggen,
Patrick Onderweegs,
Simone Vierstra

Bureau

Administratie en helpdesk

Secretariaat info@kunstenbond.nl
Juridische zaken/contracten juridischadvies@kunstenbond.nl
EHBO-project (over muziekproducties)
rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:
Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl
Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl
pop:
Will Maas willmaas@kunstenbond.nl
Orkesten
Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl
Muziekdramatische kunst:
Pepijn ten Kate pepijntenkate@kunstenbond.nl
Kamermuziek:
Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl
Auteurs- en Naburig Recht:
Erwin Angad-Gaur erwinangadgaur@kunstenbond.nl
Muziekonderwijs:
Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Wat speelt er?

Coronaschade in belastingaangifte 2022?

Veel freelancers hebben in 2022 nog flinke schade van corona ondervonden. Ook toen we weer mochten werken, bleef publiek uit en bleven opdrachtgevers voorzichtig. Had je ook in 2022 nog achterblijvende inkomsten door de nasleep van corona? Geef deze dan door op www.kunstklaagtaan.nl. Heb je eerder al voor 2020 en 2021 ingevuld? Laat die bedragen nu dan op 0 staan om de teller zo zuiver mogelijk te houden.

Taskforce Go! tegen ongewenst gedrag

In *Muziekwereld* 3 van vorig jaar berichtten wij over de oprichting van de Taskforce Go!, een samenwerking van de georganiseerde muziekindustrie voor

het stimuleren van een veilige en inclusieve werkomgeving. Tijdens Noorderslag presenteerde de Taskforce een Gedragscode voor de sector en een website waar de werkzaamheden van de Taskforce te volgen zullen zijn: www.taskforcego.nl. Hoewel diverse voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag vorig jaar het nieuws haalden is gebleken dat er weinig cijfers voorhanden zijn. Taskforce GO! initieert daarom een kwantitatief onderzoek dat wordt uitgevoerd door een extern bureau, en gericht zal zijn op de muzieksector in haar volle breedte. Daarnaast initieert de taskforce workshops en voorlichting in media. Ook sloot de sector zich aan bij het meldpunt voor de culturele sector Mores: <https://mores.online/> waar slachtoffers

misstanden kunnen melden en worden bijgestaan door professionele vertrouwenspersonen.

Samenwerking Kunstenbond en UNIENTFO

In december 2022 zijn er afspraken gemaakt over een samenwerking tussen Kunstenbond en UNIENTFO. Deze onafhankelijke vakorganisatie komt op voor de belangen van haar leden, die voornamelijk werkzaam zijn in het voortgezet, het middelbaar en hoger beroeps onderwijs. Er zijn veel Kunstenbondleden met een (deeltijd)baan in het onderwijs en hun belangen worden daar nu door middel van deze samenwerking ook behartigd. Als lid van de Kunstenbond kun je zonder extra kosten bijzonder lid worden van UNIENTFO zodat je mee wordt genomen in ledenraadplegingen over jouw cao en kun je betrokken worden in de voorbereiding van de onderhandelingen. Wil jij gratis bijzonder lid worden van UNIENTFO? Neem dan contact op met info@kunstenbond.nl en dan regelen wij dat voor je.

Mark Gerrits zwaait af bij de Kunstenbond

Mark Gerrits vertrekt bij de Kunstenbond na ruim 20 jaar dienst als gepassioneerd vakbondsman. Mark wordt door zijn collega's beschreven als 'een bijzondere en markante persoonlijkheid' en iemand die 'buiten de ge-

baande paden durfde te treden' om leden praktisch toegerust aan het werk te helpen en op te komen voor hun rechten. Mark is begonnen bij de Nederlandse toonkunstenaarsbond (Ntb) als individuele belangenbehartiger. In die hoedanigheid heeft hij vele leden strijdvaardig bijgestaan. 'De zaken die hij aanpakt, daar bijt hij zich in vast.' Ook toen hij later de overstap maakte naar collectieve belangenbehartiging, dreef zijn gevoel voor rechtvaardigheid hem 'altijd tot het gaatje'. 'Dat levert hem dankbare leden op, maar ook de nodige weerstand bij zijn opponenten.'

"Ik ben geen beeldend kunstenaar, ik kan niet zingen, ik kan niet dansen, ik ben geen toneelspeler. Maar wat ik wél kan is het nadenken over en het bedenken van randvoorwaarden waarbinnen onze leden hun prachtige werk kunnen doen. Daar heb ik mij de afgelopen jaren voor ingezet." Aldus Mark Gerrits. Mark Gerrits was onder meer verantwoordelijk voor de cao's kunsteducatie en orkesten en de ontwikkeling van het verzekeringspakket voor leden van de Ntb/Kunstenbond, waaronder de unieke instrumentenverzekering. Eén van zijn meest in het oog springende successen is het in hoger beroep winnen van de princepszaak omtrent de bemoeienis van de Ntb toen het Metropole Orkest een te

open source **network**
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

lage subsidiebeschikking ten deel was gevallen. Hiermee heeft hij voor eens en altijd de directe invloed van de vakbond bij subsidieverstrekking in de zogenaamde tafel 1 gesprekken bevestigd. Mark Gerrits blijft betrokken bij de cultuursector als bestuurslid van het cultuurnetwerk van de Partij voor de Arbeid. In de aanloop naar de verkiezingen voor de Provinciale Staten wil hij zich richten op het opnemen van fair pay in de provinciale plannen. Namens zijn voormalig collega's, het bestuur van de Ntb en de leden van de Kunstenbond bedanken we Mark Gerrits voor al zijn inzet en wensen we hem veel geluk.

Congres VCTN en jaarvergadering Ntb op 14 juni

Het congres van VCTN en de jaarvergadering van Ntb/Kunstenbond (de vakgroep Muziek van de Kunstenbond) vindt plaats op 14 juni a.s.. Locatie en tijd zullen nader worden bekendgemaakt. In het Ntb-bestuur zijn twee vacatures waarvoor leden zich kunnen kandideren. Ook in het VCTN-bestuur is een vacature. Koert Ligtermoet besloot vorig jaar afscheid te nemen van zowel het Ntb- als het Kunstenbond-bestuur. Hij werd tijdelijk opgevolgd door David Cok, die zichzelf kandidaat stelt voor definitieve

benoeming op de zetel. Ntb- en VCTN-bestuurslid Daan van der Bruggen heeft besloten zich na 14 juni terug te trekken uit het bestuur. Wij danken hem hier alvast voor zijn grote inzet voor zowel de vakgroep, de VCTN, als de Kunstenbond, waarvan hij enkele jaren bestuurslid was. Leden kunnen zich kandideren voor een van beide of voor beide zetels.

Kandidaatstellingen zijn mogelijk tot een week voorafgaand aan de vergaderingen.

Voorlopige agenda VCTN-congres

1. Opening
2. Notulen
3. Verantwoording en verslag over congresperiode
4. Jaarrekening
5. Bestuursverkiezing
6. Rondvraag en sluiting

Voorlopige agenda jaarvergadering vakgroep Muziek/Ntb (aansluitend op het VCTN-congres)

1. Opening
2. Notulen (voor leden te downloaden)
3. Verantwoording en verslag over 2020
4. Bestuursverkiezing
5. Rondvraag en sluiting

fairPACCT

Op weg naar betere arbeidsvoorwaarden voor freelancers

tekst: Jimmy Tigges fotografie: Minke Faber

Het programma fairPACCT moet leiden tot betere betaling van freelancers in de culturele en creatieve sector. Aan zogeheten ketentafels vindt breed overleg plaats. Hoe gaat het met de tafels voor pop, klassiek en jazz-, wereld- en improvisatiemuziek?

‘Veel mensen doen onderbetaald hun werk, een best wel beschamende situatie voor zo’n welvarend land.’ Dat zegt algeheel programmamanager Noud van de Rhee van het eind 2021 opgestarte fairPACCT. Het programma is een initiatief vanuit de cultuursector, gefinancierd door het ministerie van OCW. Doel: betere arbeidsvoorwaarden en collectieve afspraken voor zzp’ers in de culturele en creatieve branche.

‘Staatssecretaris Gunay Uslu uit haar betrokkenheid in daden en in geld,’ vervolgt Van de Rhee, ‘maar ze zegt ook tegen de sectoren: doe je huiswerk, maak analyses van de precieze inkomenspositie en wat het zou moeten zijn. De ketentafel pop ging als eerste daarmee aan de slag. Dat leidde tot een rapport dat in januari tijdens Eurosonic Noorderslag (ESNS) aan haar is overhandigd.’

Aan de popketentafel zitten vertegenwoordigers van muzikanten, zalen,

festivals, maar ook boekers, managers, programmeurs. ‘Natuurlijk hebben die elk hun eigen belang, maar ook festivalorganisaties, boekers en managers varen wel bij voldoende talentendoring en een gezonde infrastructuur. Die moet je mee hebben en dat gaat eigenlijk goed. De partijen beseffen allemaal baat te hebben bij een sterke popsector.

De poptafel deelt acts in op grond van hun carrièrefase. Een beginnend bandje hoeft niet hetzelfde te krijgen als iemand die al tien jaar aan de weg timmert. Op grond van elf criteria word je ingedeeld in een categorie, variërend van *developing*, *midcareer* tot *arrived*, met daaraan gekoppelde betalingsniveau’s.

Het rapport geeft het verschil aan tussen wat de ketentafel aan fair pay zou willen zien en de huidige betaling. Dat komt neer op 7,8 miljoen wat er in de sector bij zou moeten. Een jaarbedrag voor acts uit de middenca-

tegorie die op de podia van de VNPF, de brancheorganisatie van poppodia en festivals, staan. Dat is nog maar een deel van de complete popsector. De volgende vraag is: moet dat bedrag deels door de sector zelf worden opgehoest? Dat kan wellicht ook. En dat de overheid daar dan wat bijlegt. Het is goed om te laten zien dat je er zelf ook mee bezig bent, ondanks de financiële krapte.’

Als het budget er is, hoe komt het dan bij de makers terecht?

‘Denkbaar is een programmeringsfonds, waaruit zalen of acts een bijdrage kunnen krijgen om de gages op te krikken naar een bepaald niveau. Volgende vraag is: hoe krijgen boekers en management dan hun eerlijke deel? Dat ei is nog niet gelegd.

Nu wordt subsidiegeld, met name van de gemeente, bij de lokale popzalen als Paard, Patronaat en Melkweg vooral gebruikt voor de instandhou-

Noud van de Rhee
Programmamanager fairPACCT
Voorzitter ketentafel popmuziek

‘Er gaat in het algemeen ongeveer nul euro subsidie naar programmering’

ding van het gebouw en van het personeel. De cao van betaalde medewerkers is zeker geen vetpot. Die werken knetterhard, maar er gaat in het algemeen ongeveer nul euro subsidie naar programmering. Die zalen moeten hun eigen broek ophouden. Van de marge die ze op kaskrakers maken, kunnen ze een avontuurlijker programmering in hun kleine zaal financieren. Als dat even misgaat heb je gelijk een tekort, dus dat is een wankel basis. Daarom organiseren ze drukbezochte club- en dj-avonden. Die leveren weer middelen op om andere dingen te kunnen programmeren.’

Waarom is er een aparte ketentafel voor klassieke musici?

‘Pop en klassiek zijn verschillende werelden, die passen niet in één overleg. Voor vaste orkestleden is er een cao. Het gaat om het vrije circuit voor zelfstandige musici, freelancers die zich laten inhuren door een koor, projectorkosten, commerciële producties. Ook om kleinere ensembles die voor eigen rekening en risico actief zijn. Die tafel doet nu onderzoek naar de tijdsbesteding van de freelance klassieke musicus. Voor jazz, wereld- en geïmproviseerde muziek is, in samenwerking met BIM/Kunstenbond, een tafel in ontwikkeling. Die gaat zich onder meer richten op de lokale jazzfestivals, waar je meer met commerciële sponsoring en gemeentepotjes te maken hebt. Interessant is de inkomenspositie van de improvisatiemusicus. Een genre dat voornamelijk op specifieke online themakanalen wordt gedraaid, waardoor de afdracht van de (intellectuele eigendoms)rechten helemaal niet bij de muzikant terechtkomt. Het aantal streams is daarvoor veel te laag. Die derde tafel heeft dus weer een heel andere problematiek.

Belangrijke vraag voor alle ketentafels is: als je komt tot een ta-

rievenrichtlijn, hoe zorg je ervoor dat iedereen zich daaraan houdt? Het fairPACCT-programma stopt eind 2024. Wie gaat dan straks zeggen: van wie is die uitkomst eigenlijk? Wie gaat bekijken of er nog wat bij moet na een jaar, welke wijzigingen misschien nodig zijn? Dat is wel een aandachtspunt: hoe gaan die verschillende sectoren het oppakken? Vanuit het programma denken we daarover natuurlijk mee.’

Begrip kweken

De kick-off van de popketentafel was tijdens de 2022-editie van ESNS, vertelt muzikant Will Maas, die namens de Ntb/Kunstenbond aanzit. ‘Omdat we afspraken vertrouwelijk met de gegevens om te gaan durfde iedereen openheid van zaken te geven. Als je elkaar uitlegt hoe jouw winkel werkt, waar jouw marge zit en waarom je zo klaagt over je inkomen, dan kweek je begrip voor elkaar en dat helpt. Ik heb altijd gedacht dat er veel subsidie naar de poppodia gaat en iedereen goed betaald krijgt, behalve de muzikant. Er komt inderdaad veel in ‘stenen’ terecht, maar veel medewerkers bij podia zijn vrijwilligers. Die krijgen helemaal niks voor werk waar je normaal voor betaald zou moeten worden.

Ik heb als sessiemuzikant voor artiesten gespeeld als Ilse de Lange, Matt Simons, Beth Hart. Ik heb verteld wat er, vóór corona, binnenkwam, wat mijn kosten zijn en wat ik overhoud. Directeur Jolanda Beyer van het Patronaat stond met haar oren te klapperen: “Hè, hou je dat maar over aan een optreden?” Blijkbaar is dat besef niet altijd vanzelf aanwezig. Dat maakt duidelijk hoe urgent het aantonen van die inkomenskloof is. Voor dat rapport hebben we uitgezocht hoeveel tijd zo’n optreden gemiddeld kost, inclusief thuis oefenen, met je bandje repeteren, afreizen: 15,4 uur per optreden. Aan de verschillende ontwikkelings-

stadia van een muzikant of act hebben we criteria gekoppeld. Bureau Berenschot heeft er die waarde aan kunnen hangen van 7,8 miljoen euro.’

Als je die 7, 8 miljoen binnenkrijgt, wat zijn dan de volgende stappen?

‘Dan moeten we kijken hoe we die kunnen verdelen en bij de maker terecht laten komen. Het Nationaal Podiumplan is een voorbeeld van een systematiek waarbij de subsidie, lees overheidsinvestering, direct bij de maker terechtkomt. Onlangs heeft het Prins Bernhard Cultuurfonds een paar miljoen euro aan de poppodia gegeven. Boven gooien ze dat erin en dan verwachten ze dat dat naar onderen doordruppelt. Dat is een misvatting. De podia hebben te maken met hogere energieprijzen en te verwachten looneisen vanwege de inflatie. Zij hebben het niet makkelijk, maar ja, wij ook niet. Ik geloof nu wel dat we een staatssecretaris hebben die er echt mee aan het werk wil. Het blijft zonde dat er in de tijd van Halbe Zijlstra zoveel geld is weggehaald. Bouw het maar weer eens op. Mijn grootste zorg is, dat het ook allemaal is weggehaald bij de muziekscholen. De echte structurele muziekles is weggelegd voor de happy few die zich dat nog kunnen veroorloven. Dat is helemaal gedecimeerd. Werk voor de ketentafel Kunsteducatie.’

Hoe zie je de controle in de praktijk?

‘Als je op een gesubsidieerd podium speelt moet je zeker weten dat daar fair practice plaatsvindt. Sowieso zal geëvalueerd moeten worden of wat we met zijn allen bedenken ook in de praktijk wordt uitgevoerd. De Kunstenbond heeft daarvoor de menskracht. We weten waar we moeten zijn, waarnaar we moeten kijken en we hebben die connectie met fairPACCT. Als het programma eind 2024 eindigt,

Will Maas

Voorzitter vakgroep muziek
Ntb/Kunstenbond
Sessiemuzikant, componist;
docent Rockacademie
Lid ketentafel popmuziek

‘De podia hebben het niet makkelijk, maar ja, wij ook niet’

zal die controle ergens ondergebracht moeten worden. Belangrijk is dat er draagvlak is en dat we smoeven geven aan fair pay. Nu moeten we mensen vertellen dat het normaal is dat artiesten die een mooi concert geven daarvoor betaald worden. Als we als land vinden dat het goed is om mooie dingen om ons heen te hebben, moeten we ook bereid zijn om daarin te investeren.’

Vlieghoogte

Aan de ketentafel freelance klassieke musici wordt nog veel gepraat, vertelt vertegenwoordiger Karin Boelhauer namens de Ntb/Kunstenbond. ‘Er zitten deelnemers uit de hele keten in, van producenten tot impresaria-ten en festivals. Allemaal groepen en organisaties met eigen belangen, naast mensen uit de praktijk die in een ensemble spelen of concerten verzorgen in diverse samenstellingen. We zijn nog bezig om op gelijke vlieghoogte te komen.

De bevestiging dat er te weinig geld overblijft voor freelancers om van te kunnen leven, in het poprapport, krijgt overal aandacht. Het helpt ons dat de staatssecretaris inziet dat die kloof moet verdwijnen. We doen nu voor de klassieke musici een vergelijkbare oefening. Er gaat een uitvraag de deur uit, waarvoor zich nog musici kunnen aanmelden (zie oproep onderaan, red.): wat doe jij, wat is jouw muziekpraktijk, in wat voor type samenstelling speel je? Hoeveel uur besteed je aan de voorbereiding, aan repeteren, aan een concert? Ook aan reistijd, opbouwtijd, wachttijd, organisatie? Een volgend tussenproduct gaat over de beroepspraktijken: welke typen samenstellingen bestaan er en hoe verhoudt dat zich tot de cao’s? Helaas ontbreken nog partijen aan onze tafel, waaronder verschillende opleidingen. Ze willen wel aanschuiven, maar dat

lukt steeds net niet. Lastig, want we streven naar een breed draagvlak. De vraag is of afwezige partijen zich verantwoordelijk voelen om zich aan onze uitkomsten te houden.’

Wat zijn de verschillen met de popwereld?

‘Sowieso een ander zalencircuit, maar er zijn ook overeenkomsten. Ook voor de klassieke muziek bestaat een niet-officieel circuit, zoals kerken of het Beauforthuis in Austerlitz. De ketentafels gaan niet alleen over die kleinere concerten, ook bij grote orkesten spelen freelancers. Daarom is het zo divers. Een popband heeft hoogstens tien leden, klassieke acts één tot vijftig personen. Het varieert meer, maar in de kern is het: je maakt muziek en je moet voorbereiden en opbouwen, je wordt gecontracteerd en daar staat financieel meestal te weinig tegenover. De kloof tussen wat je voor je tijdsinvestering krijgt en wat wenselijk is, is groot.’

Heb je er vertrouwen in dat het project ergens toe leidt?

‘Het zal wel moeten. Ik vrees wel dat wanneer er een richtlijn komt voor (bodem)tarieven, dat dat de norm gaat worden. Ik wil ervoor waken dat het tarief op een sociaal minimum gaat zitten. We moeten die waardering terugkrijgen in Nederland. Dat inzicht is er nog niet bij iedereen, we zitten nog in de bewustwordingsfase.

Ik ben hartstikke blij met de posi-

Oproep
T.b.v. een onderzoek naar urenbesteding kunnen freelance klassieke musici zich aanmelden via:
<https://platformacct.nl/nl/programmas/fairpacct/ketentafel-klassieke-musici>

tieve houding van Uslu. Zij heeft een groot hart voor de producten en vooral voor de makers. Ik heb goede hoop dat zij serieus op zoek gaat naar financieringsmogelijkheden om het gat te dichten. Als dat 7,8 miljoen bij pop is, lijkt mij dat bij de freelance klassieke musici niet veel minder.

In het poprapport wordt 414 euro een fair pay-tarief voor een optreden genoemd. Daar kan je nog best over twisten. Ik vind het veel te weinig, als je daar 15,4 uur voor moet lopen. Volgens ons kun je fair pay relateren aan cao-salarissen, daar is een mooi instrument voor, de digiPACCT-reken-tool. Die zet een cao-loon om naar een vergelijkbaar zzp-tarief dat een eerlijke vergoeding zou zijn.

Veel muzikanten hebben niet geleerd om voor zichzelf op te komen of te onderhandelen. Zo’n rapport laat zien dat als we geen geluid maken, het gewoon zo blijft doorgaan. Wat ik schrijnend vind: mensen staan in een mooie jurk een opera te zingen in een kerk, maar als publiek zie je er niet aan af dat dat ze morgen weer de post moeten lopen om hun inkomen bij elkaar te scharrelen. Bij de Kunstenbond zeggen wij: professioneel gemaakt dient professioneel betaald te worden. En als de overheid iets belangrijk vindt, dan moet ze daar ook aan willen meewerken.

Van de uitkomst in dat poprapport, dat deels ook zal gelden voor freelance klassieke musici, kun je zeggen ‘dat wisten we allang’, maar dit is nodig om die kloof ook bij het ministerie duidelijk te maken. Dan hebben we het nog niet eens over de kostenkant gehad: het betalen, verzekeren en onderhouden van je instrument bijvoorbeeld. Soms duren de vergaderingen aan de ketentafels wat lang, maar die discussies leveren juist begrip voor elkaars belangen en perspectief op. Dat is ook belangrijk.’

Karin Boelhauer

Belangenbehartiger/bestuurder Kunsteducatie & Orkesten, Ntb/Kunstenbond
Bestuurslid NPP (Nationaal Podiumplan)
Bestuurslid Overleg Arbeidsvoorwaarden Kunsteducatie
Lid ketentafel freelance klassieke musici, lid ketentafel kunsteducatie en amateurkunst

‘We moeten die waardering terugkrijgen in Nederland. Dat inzicht is er nog niet bij iedereen’

Is je administratie een belasting? Laat ons de financiën doen!

Artiestenverloningen

Daar zit muziek in!

www.artiestenverloningen.nl · 0345-524404 · info@artiestenverloningen.nl

WAT WILL MAAS?

4 voor de prijs van 1

Soms word ik knettergek van mezelf. Dan denk ik: 'Will Maas! Maak nou eens een keuze!' Maar ik kan het niet. Ik wil alles. Het leven is net de Efteling. Ik wil overal in. En in de leuke dingen wil ik zelfs nóg een keer!

Ik ben eigenlijk Hammond-organist maar ik speelde na het afsluiten van mijn opleiding voornamelijk piano. Toen ik met Lenny Kuhr ging touren, ging ik opeens uren oefenen op accordeon, prachtig instrument! Misschien wel de mooiste gigs van de laatste jaren speelde ik op mijn Wurlitzer A200, en verder niets. Maar synthesizers vind ik ook te gek, met name vintage (Minimoog!), en voor modulaire synths kun je me 's nachts wakker maken. Dan transformeer ik naar een verstrooide professor die als een ouderwetse telefonist met jack-jack-kabels ingewikkelde algoritmes maakt door synthesizers op elkaar en zichzelf aan te sluiten met als gevolg een abstracte kakafonie van elektronische en industriële Stockhausen-vermengd-met-techno-geluiden.

Mijn onvermogen om te kiezen, of misschien zal ik het voortaan veelzijdigheid noemen, heeft er ook voor gezorgd dat ik me beweeg in verschillende stijlen van muziek. Ik houd van en speel graag klassieke muziek, popmuziek en ik speel ook af en toe een akkoord met een toevoeging en zelfs hier en daar een alteratie. Daar friemel ik dan wat toonladders en gebroken akkoorden overheen, en daarom mag ik mezelf ook jazzmuzikant noemen. Vind ik zelf.

Het alles leuk-vinden heeft bij mij geresulteerd in een quadruple beroepspraktijk, waarbij naast inzet van mijzelf voor uw en mijn eigen belang ik me ook bezighoud met lesgeven op de Rockacademie, schrijven van muziek voor onder andere Maas & Klein, en

heel veel spelen in theaters, clubs, concertzalen en op festivals door heel Nederland en daarbuiten. Kortom, als je mij bestelt, krijg je 4 x Will Maas voor de prijs van 1.

We hadden gedacht datzelfde principe ook maar eens door te voeren bij Ntb/Kunstenbond. Want voor de prijs van 1 lidmaatschap krijg je er in veel gevallen maar liefst 4! Als lid van Ntb/Kunstenbond wordt met regelmaat gevraagd of u, indien van toepassing, uw Buma-nummer met ons wilt delen: wanneer u dat doet bent u als auteur automatisch lid van VCTN, en wordt uw belang op die manier vertegenwoordigd in zowel de Raad van Rechthebbenden als de Raad van Toezicht van Buma. Dat principe bestaat overigens al 10 jaar, we hebben dat onlangs gevierd met een prachtig concert van New Composers Pool Part 2.

Twee recente ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat uw contributie nóg meer oplevert: tegenwoordig kunnen Ntb/Kunstenbond-leden zich ook gratis aanmelden bij BIMpro, de beroepsvereniging voor jazz- en improviserende musici. En tenslotte is er sinds kort ook een samenwerking met UNIFTO, de bond voor docenten in het vo, mbo en hbo. Handig als je bijvoorbeeld, zoals ik, lesgeeft op een hbo-musiekvakopleiding. Een mailtje naar onze administratie is genoeg om van dit voordeel gebruik te maken. En mocht u dit lezen en überhaupt nog geen lid zijn van Ntb/Kunstenbond, dan hoop ik van harte dat u zult overwegen dat nu te gaan regelen.

Will Maas is muzikant, componist, docent en voorzitter van Kunstenbonds vakgroep Muziek/Ntb en VCTN

Vers geperst

Remco Sietsema & Janos Koolen **Lagom** PiP Records

Lagom is een Zweeds woord dat eigenlijk geen vertaling kent. 'Goed genoeg' of eigenlijk 'in balans' zou een bruikbare omschrijving kunnen zijn. In balans zijn Remco en Janos op muzikaal niveau zeer zeker, en dat hun bijzondere project goed genoeg zou zijn, is een understatement. Wie op zoek is naar grootse bombastische klanken, is bij het duo aan het verkeerde adres, maar wie de moeite neemt om te luisteren naar kleine, mooie liedjes zal blij worden verrast. Een beetje folk, dan een wals en vervolgens bluegrass en een vleugje funk, om maar wat te noemen. Een mooie melodieuze mix van stijlen, en altijd lagom. In balans. Gezongen wordt er soms ook. In het Gronings, en dat maakt het extra authentiek. We horen van de twee rasmuzikanten een virtuoos samenspel op onder meer trekkharmonica, gitaar en mandoline. Lagom is een mooie en fijne aanvulling voor fijnproevers en luisteraars die wat meer (of juist minder) willen dan dat wat wordt gedicteerd in de charts. (P.B.)

Something about Sanna **Something about time**

Eigen beheer

Scat zingen, rappen, piano spelen en improviseren: Sanna van Vliet kan het allemaal. Ze studeerde af in jazz-zang en jazz-piano aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Samen met bassist Sven Schuster en drummer Joost Kesselaar heeft ze hun tweede trio-cd geproduceerd: boordevol jazzy liedjes op eigen teksten en die van collega-zangeressen. Schuster schreef een vijftal van de 11 songs. Zijn composities en teksten zijn ritmisch en compact. Op *Finding Love* zet zijn funky slap bas de toon waarop Van Vliet later vol overgave over de liefde rapt. In haar Portugese song *Livre de Tudo* begint ze te scatten en in *Now Forever* improviseert ze op deze manier alsof het haar tweede natuur is. Alle drie de musici tonen vakmanschap op een hoog niveau: muziek om bij te ontspannen. (M.K.)
<https://sannavanvliet.nl/somethingaboutsanna/>

Tip Jar **Songs about love and life on the hippie side of country** Shine-a-Light Records

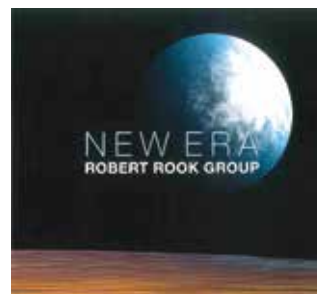
Dat 'Songs about...' het zesde album is van Tip Jar, geeft onmiskenbaar aan dat we mogen kennismaken met een erg productief muzikantencollectief bestaand uit oprichters Arianne Knecht en Bart de Win, afwisselend per nummer versterkt met toppers Bill Small, Walt Wilkins, Erik van de Lest, Pat Manske, Joost van Es, Tonnie Ector, BJ Baartmans en Harry Hendriks. Dat Tip Jar aangeeft veel inspiratie te halen uit onvervalste americana horen we al vanaf de eerste seconde. Soms doet een song mij denken aan het werk van Neil Young uit zijn beste dagen, dan weer neig je te denken aan een vleugje Emmylou Harris of westcoast close harmony. Nice. Dat topmuzikanten geen grenzen kennen, wisten we al van talloze andere bijzondere samenwerkingsvormen, maar het blijft toch iedere keer weer bijzonder hoe grenzeloos mooi artiesten uit verschillende landen elkaar altijd weten te vinden en te inspireren. Dat Tip Jars zesde plaat is opgenomen in Austin, Texas, én in Eindhoven, Brabant, lijkt ineens niet meer dan logisch. (P.B.)

Christie **Onze verhalen**

Eigen beheer

Zangeres Christie van der Stal heeft voor haar tweede album *Onze Verhalen* opnieuw zeven Nederlandse liedjes geschreven. De groeiende eenzaamheid tijdens de eerste lockdown was voor haar een aanleiding om beter te kijken naar de mensen om haar heen. 'Oog blijven houden voor mensen en hen écht zien' was haar devies. Met haar stem, die sproeit van energie en muzikaliteit, zanglijnen die als vanzelf met de messcherpe teksten meegaan zingt ze loepzuiver op een soms zachtmoedige, soms aards-stevige begeleidingsmuziek, die de sfeer en emotie van de zeer uiteenlopende verhalen onderstreept en benadrukt. In *Aan 't einde van de straat* beschrijft Van der Stal schitterend sfeervolle jeugdherinneringen. In het intieme *Dissonant* beschrijft ze de laatste uren van een dierbare. Dennis Dijkstra speelt hier zijn rockgitaarsolo tussen de coupletten in met evenveel smaak als bijpassende emotie. Het meest aangrijpende nummer *Ik zie jou nog steeds* staat er terecht twee keer op. De live-versie met alleen gitaarbegeleiding past voor mij het beste bij de krachtige poëtische tekst over haar bezoeken bij een door een zware ziekte getroffen vriend. (M.K.)
<https://christiemusic.nl>

Robert Rook Group **New Era** Eigen beheer

De Robert Rook Group speelt al dertig jaar samen. Toetsenist Rook zet met Efraïm Trujillo, saxen, Thomas Winther Andersen, bas en drummer Bart van Helsdingen lekkere elektronische dansmuziek neer. Hun pakkende ritmes zijn zonder poespas van begin af aan af duidelijk neergezet en geven alle ruimte aan de meeslepende improvisaties van Trujillo's sopraan- en tenorsax en de sounds van Rooks schitterende Fender Rhodes. De muziek op *New Era* zit vol met muziekstijlen als jazz-fusion, acid jazz en electronic dance music. Het is beïnvloed door artiesten als Miles Davis, The Headhunters en Robert Glasper. *Rook verbod*, het laatste nummer, heeft niet alleen een gelaagde titel maar is ook qua sound, solistische prestaties en muzikale bevoegenheid van alle bandleden het mooiste pareltje op deze cd. Andersen bespeelt zijn elektrische bas doorgaans op de laagste snaren, wat met opengedraaide volumeknop een fijne vibratie in je maagstreek oplevert. Tel daarbij Van Helsdingens filigraan drum- en percussietapijt op en deze muziek laat je niet meer van de dansvloer afkomen. Zeker ook geschikt voor een avondje thuis. (M.K.)
<https://www.robertrookmusic.com/newera>

Boelo Klat & Hans Breukel **Connect** Eigen beheer

Boelo Klat en Hans Breukel komen uit de Noord-Nederlandse muzieksceen. Pianist Klat is jazzmuzikant met liefde voor klassiek. De achtergrond van Breukel is meer gelegen in de popmuziek en de elektronische muziek. Samen presenteren ze nu op hun cd *Connect* een makkelijk in het oor liggende combinatie van jazz, pop, minimal en dance music. Klats pianogeluid is verrassend veelzijdig. Op *After The Rain* speelt hij meditatief als Clayderman, op *Tom's Train* stevig gegrond als de boogiewoogie-man. In het openingsnummer *repeat* zet hij met zijn linker hand een ritmisch swingende drone neer waarop de rechter met precies het goede 'laid back'-feel ingetogen en uitdagend tegelijk spannend soleert. Breukel legt zijn medemuzikant in de watten door op de achtergrond alle mogelijke instrumenten sfeerbepalend toe te voegen, vooral bas en percussie, maar ook elektronica. Zo hoor je op de achtergrond van *Gust of Wind* b.v. heel zachtjes een licht briesje waaien. Op YouTube kun je een deel van de meest uitdagende nummers vinden in combinatie met video's van Laurie B. (M.K.)
<https://boeloklat.nl/music/connect/>

Arben Ramadani **Piano Solo 1** Eigen beheer

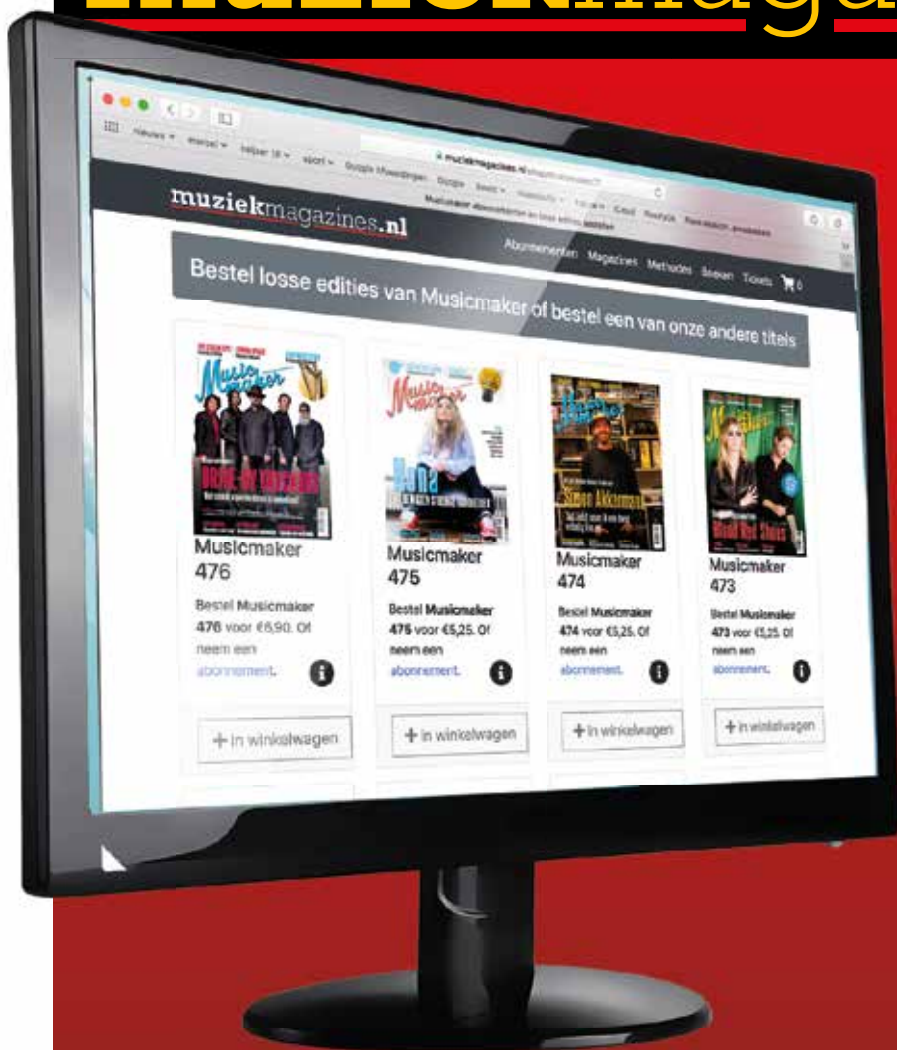
Met *Piano Solo 1* laat de van oorsprong Albanese Kosovaarse pianist Arben Ramadani horen een geheel eigen muzikaal pad te gaan. Geïnspireerd door componisten als J.S. Bach, Bela Bartok en Arnold Schönberg laat Ramadani op zijn nieuwe album horen over een grote authenticiteit te beschikken. En met z'n uitgesproken ritmische benadering heb je tijdens het luisteren al snel het gevoel dat een andere grote naam ook genoemd moet worden als inspirator, namelijk Igor Stravinsky. Alles op dit album ademt eigenheid. Een fysieke LP als geluidsdrager en eerlijk en ongepolijst geluid. Geen schoongepoetste en gladgetrokken opnames. Ook geen dure grote vleugel. Nee, een upright piano met z'n pure en recht door zee karakter. Een fantastische muzikale reis, dit album. Mocht ik Ramadani hiermee live mogen horen, dan wordt dat per definitie een traktatie. Al zou ik hem tijdens het prachtige stuk *Një Lule* stiekem het klavier van een vleugel onder de handen willen schuiven. En alsjeblieft, speciaal voor je luisteraars, herhaal dan aan het eind van deze compositie het wonderschone openings-thema. (R.H.)
www.arbenramadani.com

Spinifex Sings TryTone

Spinifex, vernoemd naar een stoere Australische grassoort, met Tobias Klein, John Dikeman, alt- en tenorsax, Bart Maris, trompet, Jasper Stadhouders, gitaar, Gonçalo Almeida, e-bas en Philipp Moser, drums, maakt meeslepende (free) jazz rock. Op hun recente cd *Spinifex Sings* verkennen de door de wol geverfde ras-musici samen met de zangeressen Priya Purushothaman en Björk Nielsdottir de raakvlaktes tussen klassieke Indiase en hedendaagse zang met hun jazzcore, math-metal stijl van musiceren. Met zijn meeslepende groove springt de langste track, *La! Ded 119*, op een korte tekst uit de 12de eeuw, het meest in het oor. Deze compositie van Maris zit met zijn strakke blazerschot-russen, de intelligente improvisaties en de lyrische zanglijnen ijzersterk in elkaar. Als de musici aan het eind de op verschillende tijden gestarte ritmisch ingewikkelde drones virtuoos in elkaar vlechten, wordt de muziek haast hallucinatorisch. De teksten zijn allemaal poëtisch en worden in het Engels, Tamil en zelfs IJslands gezongen. De totaal verschillende stijl van de twee fantastische zangeressen maakt elk van de 6 tracks met zang tot een belevenis. Spinifex Sings swingt verrassend fraai! (M.K.)
<https://www.spinifexmusic.nl/>

ABONNEMENT OP MUSICMAKER? LOS NUMMER BESTELLEN? GA NAAR muziekmagazines.nl

**ABONNEMENTEN
MAGAZINES
METHODES
BOEKEN
TICKETS**

OOK VOOR

- DE BASSIST
- SLAGWERKKRANT
- GITARIST
- INTERFACE

muziekmagazines.nl/musicmaker

New Composers Pool Part two bij 10 jaar VCTN-viering

25 februari vierde de VCTN zijn 10-jarig bestaan in New Grounds in Rotterdam. Natuurlijk met muziek. Een foto-impressie.

Tijdens het jubileumfeest presenteerde de VCTN het project *New Composers Pool Part two*. Een project met nieuwe composities, mede mogelijk gemaakt door het Investeringsfonds van BUMA en het Ministerie van OCW. Binnen de *New Composers Pool Part 2* werkten jonge componisten en musici uit de jazz, pop en klassieke muziek samen aan een 'gestalt'-compositie genaamd 'De Dag'.

The New Composers (in willekeurige volgorde): **Thijmen Molema** (drums), **Freek Mulder** (bas), **Danny Rombout** (percussie), **Anton de Bruin** (toetsen), **Ella Zirina** (gitaar), **Simone van der Weerden** (bandoon), **Maarten Combrink** (trombone), **Daan Kluwer** (saxofoon) en **Marit van der Lei** (vocals).

Volg de Ntb en VCTN-media voor komende ledenbijeenkomsten!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer! Leden van Ntb/Kunstenbond die (tevens) actief zijn als muzikauteur zijn aangesloten bij de VCTN. Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons daartoe hun 7-cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

Producer raken Dra Smit geeft voorlichting over muziekproducties. Dus over zaken als opnametechniek, rechten, contractvormen, exploitatie etc. Leden van Ntb/Kunstenbond en VCTN kunnen hem op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van de gestelde vragen komen steeds weer terug. Een aantal hiervan beantwoordt hij in deze rubriek.

Eerste Hulp Bij Opnamen

Hoe zit dat nou met artificial intelligence? Kun je dat gebruiken bij muziekproductie en hoe zit dat dan qua rechten?

Artificial intelligence (AI) is momenteel een hot topic. Vooral na de introductie van de AI-chatbot GPT-3, die in korte tijd maar liefst 100 miljoen gebruikers kreeg. Hoewel GPT-3 niet specifiek bedoeld is voor muziekproductie en -creatie, kan het wel worden ingezet voor deze doeleinden.

Op YouTube zijn inmiddels talloze video's te vinden over hoe je AI-programma's kunt gebruiken, bijvoorbeeld van DJ/producer David Guetta die AI-gegenereerde teksten en de stem van Eminem tijdens een DJ-set gebruikte.

Hoewel Guetta beweerde dat hij deze bewuste productie niet zou uitbrengen, was het voor hem wel duidelijk dat het gebruik van AI in de nabije toekomst *the way to go* gaat worden. Het gebruik van AI in de muziekproductie was al behoorlijk ingeburgerd voor het automatiseren van mix- en masterprocedures en het genereren van drumpatronen. Er waren ook al programma's waarmee melodieën, teksten en akkoorden konden worden gegenereerd, maar deze waren nog niet erg spectaculair en werden nog niet algemeen gebruikt. Tegenwoordig zijn er echter programma's waarmee je bijvoorbeeld tekst naar muziek kunt genereren, zoals Refusion. Ook heeft Google aangekondigd dat ze een volledig HiFi tekst-naar-muziek programma heeft gemaakt, genaamd MusicLM. Met dit programma kun je een reeks woorden, ook wel 'prompts' genaamd, op een speciale site invoeren en vervolgens wordt er een bijpassende muziek gecreëerd. Google heeft dit echter nog niet beschikbaar gesteld voor het publiek vanwege de vrees voor auteursrechtelijke problemen. Dit geeft wel aan waar de juridische problemen rondom het gebruik van AI in de muziekproductie liggen. Niemand weet nog precies hoe de rechten geregeld moeten worden voor kunst disciplines waarbij AI een rol speelt. In de Verenigde Staten probeert men dit in te

passen in het zogenaamde "fair use"-principe, maar dit recht bestaat niet in Europa, Japan en andere delen van de wereld. Hier lijkt de nadruk te liggen op de vraag of AI-producenten überhaupt auteursrechtelijk beschermd werk online mogen afschrapen voor het trainen van hun AI-programma's. Op dit moment is het nog niet te voorspellen hoe dit zal aflopen.

De huidige situatie kan worden vergeleken met die van ongeveer 25 jaar geleden, toen digitale muziek en sampling opkwamen. Daarna kwam het gebruik van peer-to-peer systemen als Napstar op om op grote schaal muziek illegaal te downloaden en te verspreiden, iets waarvan de muziekindustrie nog maar net bekomen is. Dit heeft ook grote verandering in de hele muziekindustrie teweeggebracht, waarbij muziek op geluidsdragers zoals vinyl en cd's op grote schaal zijn vervangen door streamingplatformen als Spotify en Apple Music.

Als je muziek produceert en/of componeert met behulp van AI-technologie, is het van belang om goed bij te houden en te administreren welke programma's je hebt gebruikt en hoe je dat hebt gedaan. Zorg er voor dat je de prompts die je hebt gebruikt kunt reproduceren in het geval van juridische problemen. Daarbij is het ook van belang om jezelf niet volledig afhankelijk te maken van AI-programma's en zelf creatief te blijven. Laat het niet te veel over aan algoritmes of webprogramma's.

AI met al biedt AI veel nieuwe mogelijkheden voor muziekproductie en creativiteit. Het kan muzikanten helpen bij het bedenken van nieuwe ideeën en hen inspireren om buiten hun gebruikelijke kaders te treden. Tegelijkertijd is het belangrijk om bewust te blijven van de mogelijke obstakels en uitdagingen die gepaard gaan met het gebruik van deze technologie.

Maurice Ferares
(5.1.1922 – 18.12.2022)

In december, niet lang voor zijn 101ste verjaardag, is Maurice Ferares overleden. Van 1956 tot 1992 was hij de gezichtsbepalende secretaris van de Ntb. Hij was met recht de nestor van de bond en de steun en toeverlaat van vele musici die bij hem aanklopten voor de screening van hun contract, hulp bij een probleem met een opdrachtgever of een vraag over de auto die ze wilden aanschaffen. Ferares was zelf violist en volgde een opleiding aan het conservatorium toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. In december 1940 sloot hij zich aan bij het kunstenaarsverzet. Nadat hij in 1942 als Joods musicus van het conservatorium was verwijderd dook hij onder. Hij is de enige van zijn familie die aan Auschwitz wist te ontkomen. Over deze tijd schreef hij in 1991 het boek: *Violist in het verzet*.

Strijd tegen wurgcontracten

Na de oorlog zette hij zijn studie voort bij Oskar Back. Hij heeft jarenlang gespeeld in o.a. het bioscooporkest van het City Theater in Amsterdam. Eén van de vele misstanden waartegen hij steeds fel stelling nam waren de wurgcontracten van boekings- en managementkantoren. Boekers en managers noemde hij eens in een krantenartikel 'handelaren in mensenvlees' wat hem op een kort geding van de branchevereniging VECTA kwam te staan dat hij glansrijk won. In die periode richtte hij een bondsboekingskantoor op (de Vereniging van Amusements Kunstenaars) dat bondsleden jarenlang succesvol aan werk hielp. Ook was hij de motor achter de actie 'Beter uit met

Levende Muziek' waarmee de Ntb aandacht vroeg voor het verdwijnen van omroep- en symfonieorkesten en de verslechtering van het klimaat voor live muziek. Deze actie werd in 1974 afgesloten met de uitreiking van de allereerste Gouden Notekraker aan Boy Edgar vanwege zijn grote verdiensten voor de levende muziek in Nederland. Ook nu nog wordt deze prijs van en voor musici jaarlijks uitgereikt.

Naburige rechten

Ferares was gedurende zijn gehele bondsloopbaan een voorvechter van naburige rechten voor uitvoerende kunstenaars. 'Door de opkomst van de grammofoon, radio en geluidsfilm werden vrijwel overal opnames van uitvoerende musici zonder hun toestemming en zonder enige vergoeding gebruikt,' vertelde hij daarover in de *Muziekwereld* editie 2 van 2019. Hij lobbyde vele jaren voor de Wet naburige rechten die het mogelijk maakte om collectief vergoedingen voor musici te regelen met de gebruikers van muziek. De wet werd uiteindelijk in 1993 door de Tweede Kamer aangenomen. Ferares was kort daarna één van de oprichters van Sena, de organisatie die het collectieve beheer van de naburige rechten in Nederland als opdracht heeft. Dat mag worden gezien als een absolute mijlpaal waar musici vandaag de dag nog volop van profiteren. Het is tegelijkertijd een aandenken aan het vele goede werk dat Maurice Ferares voor de bond heeft verricht. Iets waar wij met grote dankbaarheid op terugkijken.

Nieuw: Muziekwereld podcasts

Naast en in aanvulling op ons magazine produceert Ntb/Kunstenbond nu ook de Muziekwereld podcasts. Ben van den Dungen spreekt wisselende gasten over voor musici belangrijke onderwerpen.

Saxofonist en Kunstenbond-, VCTN- en BIM-bestuurslid Ben van den Dungen gaat elke maand het gesprek aan met wisselende gasten over voor musici belangrijke onderwerpen. Voor verdere verdieping en discussie. Ook is er telkens aandacht voor leden-cd's die eerder in de *Muziekwereld* gerecenseerd werden. Patrick Onderweegs belicht telkens een recente release. De podcastserie is te beluisteren op het nieuwe Kunst&Bondcast-kanaal op Spotify, waarop ook podcasts van andere Kunstenbond-vakgroepen te beluisteren zijn.

Een greep uit de podcasts:

Muziekwereld podcast 1
Internationaal toeren
In aanvulling op *Muziekwereld* 4 van vorig jaar sprak Ben met Rolf Delfos en Lianne Middag over alles wat er komt kijken bij internationaal optreden.

Kunst & Bondcast 10
Kunsteducatie, een tikkie elitair?
De tiende aflevering van de Kunst&Bondcast is een bijzondere. Live vanuit Stichting Nowhere in Amsterdam-Oost ging Manu van Kersbergen in gesprek met Ara Heuvel (fractievoorzitter van de PvdA-stadsdeel Zuid-Oost), Marion Visser (Hoofd Educatie en Programmateur Jeugdvoorstellingen in het Bijlmerpark Theater), Zeinab El Bouni (performer, programmamaker en coach bij o.a. Poetry Circle) en Madelief Klunder (directeur Theater-school Zone1380 in Weesp).

Muziekwereld podcast 2
Auteursrecht en Buma/Stemra
Een interview met muzikant/jurist David Cok en VCTN-directeur Erwin Angad-Gaur. Wat is het auteursrecht en van welke rechtenorganisaties moet je lid zijn? Hoe rechtvaardig is de verdeling van Buma/Stemra? En waarom zijn Buma en Stemra niet open over het aantal stemgerechtigde auteurs? Hoe kan het beter?

Kunst & Bondcast 11
Meer aandacht voor Jazz. Now is the time!
Host Manu van Kersbergen sprak met Kunstenbond-directeur Ronald Gijsbertsen, jazzvocaliste en BIM-voorzitster Fleurine Verloop en met de winnaar van de Boy Edgarprijs 2022, Ronald Snijders. Een vurig gesprek over het belang van meer zendtijd bij de NPO, inclusiviteit binnen het muzieklandschap en de voordelen van het winnen van een grote prijs.

Binenkort
Online op het
Kunst&Bondcast
kanaal

Muziekwereld podcast 3
Belastingen
Een podcast bij deze *Muziekwereld*: Ben van den Dungen interviewt Bas Toscani en Dick Molenaar over belastingen en muziek. Hoe vul je juist je belastingaangifte en je BTW aangiftes in? Wordt het voor veel zzp'ers weer aantrekkelijk zich te laten verlonen? Is een ontvangen subsidie omzet of niet? Hoe werkt belasting bij toeren in het buitenland?

column

Ritmundo

Stan Rijken

TANGO'S & ISTANBEATS AAN DE BOSPORUS

Band Aid! Daaraan moest ik denken na de aardbevingen in Turkije en Syrië. Had deze tragedie zich midden jaren '80 voorgedaan dan had de popwereld zich subiet verenigd om fondsen te werven voor de slachtoffers.

Band Aid! Daaraan moest ik denken na de aardbevingen in Turkije en Syrië. Had deze tragedie zich midden jaren '80 voorgedaan dan had de popwereld zich subiet verenigd om fondsen te werven voor de slachtoffers. 'Band Aid' heette het liefdadigheidsproject van Bob Geldof die de Britse poparistocratie gezamenlijk het nummer 'Do they know it's Xmas' (1984) liet zingen voor de hongersnood in Ethiopië. 'We are the world' was het Amerikaanse antwoord, gevolgd door een transatlantisch mega-tv-spektakel op 13 juli 1985. Nadien groeide Band Aid uit tot een passe-partout voor alles waarmee popartiesten de goede zaak wilden dienen: Farm Aid (1985) voor boeren in de Amerikaanse Midwest, Ferry Aid voor slachtoffers van de gezonken veerboot uit Zeebrugge (1987), etc.

In een gedigitaliseerde wereld krijgen pop & charitas vandaag een ander aanzicht, via gironummers en kleinschalige benefietconcerten. Of via individuele acties, zoals radio-programma's (*) en deze benefiet-column gewijd aan vergeten Turkse populaire muziek. Want, nauwelijks bekend, zijn de Turkse tango uit de jaren '30 en de Turkse beat & psychedelica uit de jaren '60 van de vorige eeuw. Ze floreerden toen Turkije zich nog met open blik op het Westen richtte. Bovendien is het dit jaar exact honderd jaar geleden dat het Ottomaanse Rijk ten einde kwam en de Republiek Turkije ontstond met Kemal Atatürk als president (1923). In korte tijd transformeerde hij zijn land tot een seculiere staat. Hij verbood de fez voor mannen en hoofddoekjes voor vrouwen, die bovendien volledig stemrecht kregen. Via de

tango introduceerde Atatürk een nieuwe muziekstijl die per Oriënt Expres letterlijk vanuit Parijs in Istanbul arriveerde. Zodoende bloeide bij de Bosporus een tweede Buenos Aires op met talloze nachtclubs en tingeltangels. Naast mannelijke vertolkers waren het vooral zangeressen die deze moderne tijd verklankten. Met emanciperende teksten zongen ze over vrouwen die sigaretten rookten en auto's bestuurden.

Het Tombaz Ensemble is gespecialiseerd in dit uitzonderlijke repertoire. Met hun album *Songs from Istanbul* zijn ze nu op toernee. Zangeres Meral Ari: "De tango was zo'n beetje Atatürk's stokpaardje. Op veel foto's staat hij al dansend afgebeeld. Dat was zijn manier om aansluiting bij het Westen te krijgen" (**). Met Altin Gün toert er ondertussen nog een vertegenwoordiger van de Turkse pop door ons land. De groepsnaam verwijst naar 'Altin Mikrofon' ('de Gouden Mikrofoon'), een legendarische Turkse competitie voor de talloze bandjes die er in de sixties als paddo's omhoogschoten. Ze werden deels beïnvloed door The Shadows en The Beatles, deels door bepaalde middelen die zorgden voor een psychedelische sound zoals te horen op '26 Turkish beat, psych & garage delights'. Die sublieme single-compilatie vormde mede de inspiratie voor Altin Gün, dat zich grotendeels baseert op de toenmalige Anatolische rock en Turkse psychedelische folk. Met internationaal succes. Hun album 'Gece' (2019) kreeg zelfs een Grammy-nominatie. Na een benefietconcert t.b.v. slachtoffers van de aardbevingen, gaan ze dit voorjaar met hun nieuwste album op toernee (***).

(*) De Concertzender-Mariama: https://www.concertzender.nl/programma/mariama_706106/
(**) Tombaz Ensemble- 'Songs from Istanbul' www.tombaz.nl
(***) Altin Gün- <https://ebbmusic.eu/artists/altin-gun/>

Stan Rijken is muziekjournalist, programmamaker en deejay
www.concertzender.nl/programma/mariama_645672/

BIMPRO PRESENTEERT Historische NL Women in Jazz Night!

Aan de vooravond van Internationale Vrouwendag organiseerde BiMpro (Beroepsvereniging Improviserende Musici) een jazz-, wereldmuziek- en impro-avond die uitsluitend werd ingevuld door vrouwen. De opkomst van iets meer dan 100 vrouwen liet er geen twijfel over bestaan dat deze unieke bijeenkomst aan het groeiend sentiment van structurele ondervertegenwoordiging van vrouwen in de muzieksector beantwoordde. Het is de bedoeling dat deze avond een jaarlijks terugkerend event wordt.

De avond werd ingeluid met het bluesnummer, *Equal World*, geschreven en gebracht door voorzitter en vocalist Fleurine. Ze werd begeleid door de jonge talenten Ella Zirina op gitaar en Bjørk Semey op contrabas. De voorzitter presenteerde daarna een slideshow met cijfers uit de pop, klassieke- en jazzmuziek waar niemand omheen kan. In de Top 2000 van Spotify in Nederland is het totale aantal vrouwen slechts 9,5 procent, in 2022 was in de top 10 geen enkele vrouw te bekennen. Wereldwijd behaalden drie vrouwen de top 10 (Taylor Swift, Ariana Grande & Olivia Rodrigo), maar in de hele Top 2000 kwam slechts 18 procent vrouwelijke artiesten voor. Zangeres Celine Cairo – die het Rise-UP-programma dat vrouwen stimuleert te componeren presenteerde – kwam met nog meer confronterende cijfers. Anno 2023 zijn van de Buma aangesloten slechts 15 procent vrouwelijke componisten. In 2019 waren er 3 procent vrouwelijke headliners

Zangeres Celine Cairo presenteert het Rise-UP-programma

op Nederlandse popfestivals, zo bleek uit onderzoek van zangeres Aafke Romeijn voor de BAM/popauteurs. Nederland staat wereldwijd op de 28e plek van de Gender-gap-index en op de 17e (!) plek binnen Europa. Vrouwen maken ongeveer 20 procent uit van de jazz- en impro-beroepsbevolking, maar zijn bij lange na geen 20 procent van de programmering op het merendeel van de radioshow's, playlists, Nederlandse podia en jazzfestivals.

Midcarrière

Dat de vrouwelijke musici ouder

dan 50 jaar nauwelijks meer aan de bak komen is ook schokkend. Mannen blijven gewoon tot op hoge leeftijd doorgaan met musiceren. Heeft dit, net als in Hollywood en de internationale filmindustrie, ermee te maken dat vrouwen niet meer fris en fruitig zijn na hun 50ste? Of komt het omdat vrouwen toch nog steeds het leeuwendeel van het huishouden, mantelzorg, en/of eventueel puberende kinderen op hun bordjes geschoven krijgen? Opvallend is het zeker; de gelijkwaardigheid is nog ver te zoeken.

Aangezien vrouwen ongeveer 20 procent van de jazz-beroepsbevolking uitmaken, is een verplicht quotum met een 50/50-verdeling geen optie. Dus naar echte gelijkheid kunnen we nu nog niet streven. Het doel van BiMpro is voorlopig dat 20 procent vanaf maart 2023 het nieuwe streefquotum wordt dat binnen de jazz, impro en wereldmuziek gehanteerd zal worden.

Praktijkverhalen

Er waren veel verhalen uit de praktijk te horen. Alt-violist Ig Henneman, één van de allereerste BiM-leden, vertelde bijvoorbeeld inspirerend over haar muzikale ervaringen als vrouw. Zo werd ze in eerste instantie 'geballoteerd' door het toenmalige BiM-bestuur omdat ze klassieke muziek had gestudeerd en dus 'niet impro' genoeg was. 'Je moet het gewoon zelf doen en je niets aantrekken van de patriarchie', was Ig's devies. Inmiddels geridderd in de Orde van Oranje-Nassau, voor

haar bijdrage aan de muziek, was één van haar pijnlijkste uitspraken: 'Ik had na de eerste feministische golf in de jaren 70 verwacht, dat de wereld er zoveel decennia later echt héél anders uit zou zien.'

Naast musici waren ook vrouwelijke muziekjournalisten, boekers, fotografen en promotors aanwezig. Zoals Marijn Philippona, de enige vrouwelijke geluidstechnicus die 23 jaar bij het Bimhuis werkte, die interessante herkenbare ervaringen over genderstereotypen binnen haar vakgebied deelde. Vocalist Ineke Vandoorn had een analyse

gemaakt over De Boy Edgarprijs die in 54 jaar slechts 3 keer door een vrouw gewonnen is, waarvan slechts eenmaal door een vocalist (Greetje Bijma in 1990). De eerste 25 jaar waren winnaars louter mannen, daarna wonnen Corrie van Binsbergen, gitaar, in 1997, en Tineke Postma, saxofoon, in 2015. Fie Schouten (klassiek klarinet) sprak over het gebrek aan vrouwen in de instrumentale secties op conservatoria. Op de negen Nederlandse conservatoria die jazzonderwijs geven zijn, m.u.v. uiteraard de zangsecties, slechts twee vrouwelijke instrumentalisten als hoofd-

vakdocent werkzaam: Tineke Postma, sax, en Phaedra Kwant, basgitaar. Vrouwen komen er dus nauwelijks tussen, dat geldt helaas eveneens in de klassieke muziek.

Behoeft aan vrouwelijke rolmodellen

Wat ontbreekt zijn rolmodellen waaraan meisjes zich kunnen spiegelen en waardoor het gebruikelijk wordt dat meisjes alle instrumenten bespelen. Hoe belangrijk rolmodellen kunnen zijn, blijkt wel als we de kijken naar de saxofoon, met dank aan ons aller heldin Candy Dulfer. De sax is naast piano een

instrument dat veel vrouwen wél bespelen. Het meest gekozen instrument blijft de stem, vanwege...de overvloed aan rolmodellen.

Tineke Postma sprak geëngageerd over het belang van vrouwen om zich in te lezen en filosofisch te verdiepen in deze maatschappelijke kwesties, en over haar dagelijkse uitdagende logistieke combinatie van moederschap en toerend musicus. Ze vertelde dat 'je speelt als een vent' ooit een groot compliment voor haar was, terwijl ze inmiddels haar vrouw-zijn muzikaal juist omarmt.

BiMpro is druk bezig om 'funding' te krijgen voor een actueel Nederlands onderzoek naar de vrouwen in de jazz-sector. De huidige cijfers zijn, m.u.v. Spotify, een combinatie van Europese onderzoeken uit Duitsland, Frankrijk en Italië. In Nederland is dit helaas nog niet onderzocht (zie onze plek op de internationale Gender-index).

fotografie: Sophie Conin

Succesvolle start Nationaal Podiumplan smaakt naar meer

Een nieuwe impuls geven aan de jazz- en wereldmuzieksector, dat is de gedachte achter het Nationaal Podiumplan (NPP). In de *Muziekwereld* van oktober 2020 stond een groot interview met cultureel ondernemer en podiumdirecteur Oscar van der Pluijm en saxofonist Ben van der Dungen over dit plan. De hoofddoelen zijn nieuwe speelplekken creëren en muzikanten belonen volgens minimaal de Sena-gagenorm (290 euro per 1/1/2023). Hoe staat het ermee 2,5 jaar na het interview in *Muziekwereld*?

Door Karin Boelhouwer

Het idee voor het NPP komt voort uit onvrede met het bestaande culturele systeem, waarin de maker veel te weinig invloed heeft. Ben en Oscar betrokken voorzitter van Ntb/ Kunstenbond Will Maas, Kunstenbond-collega en Sena-bestuurder Anita Verheggen en collega-musici als Alexander Beets, die kwartiermaker werd, en Bas Toscani, aan wie een deel van de uitvoering is toevertrouwd. Als vers bestuurslid van het NPP dook ik in de cijfers en daaruit blijkt een enorm intensief gebruik van de mogelijkheden. De website van het NPP is hét platform waar podia en musici zich aanmelden. De spelregels en (on)mogelijkheden zijn helder verwoord waardoor het proces van registratie, verwerking en uitbetaling zeer eenvoudig is. NPP helpt podia om optredende musici van een faire gage te voorzien door aan elke individuele musicus de helft van de gagenorm (145 euro) uit te keren. Onder voorwaarde dat het podium de totale gage minimaal aanvult tot de Sena-norm. Als belangenbehartiger bij de Kunstenbond maak ik me sterk voor goede arbeidsvoorwaarden en fair pay. Professioneel gemaakt is professioneel betaald, dat is wat mij betreft het nieuwe normaal. Het NPP is een concept dat hier zeer aan bijdraagt. De investering gaat rechtstreeks naar de maker, niet naar organisaties of instellingen met of zonder vastgoed. Het waardeert de artiest en het

product, dat staat centraal. Een eenvoudige regeling, zonder hogere verantwoordings- of subsidiesystematiek.

Cijfers tonen behoefte en succes overtuigend aan

Op 1 februari 2023 maakten al ruim 3500 musici in 1885 formaties gebruik van het NPP en zijn ruim 545 podia aangesloten. Let wel: deze podia vallen allemaal buiten het gesubsidieerde VNPF-circuit, dat 65 podia en 57 festivals als lid-organisatie telt. Initiatiefnemers Oscar van der Pluijm en Ben van den Dungen noemen het NPP gezien de enorme toeloop een groot succes. Ben: 'Het is een hele grote injectie aan de onderkant van de muzieksector voor relatief weinig geld. Het stimuleert de markt enorm. Concerten zijn weer mogelijk om te organiseren en het risico kan makkelijk gedragen worden.' Oscar: 'Met name het zichtbaar maken van die fijnmazige infrastructuur van kleinschalige muziekpodia in het hele land is goed geslaagd. Deze podia zijn belangrijk voor een gezond muziekklimaat maar staan door hun schaal niet op de radar.' Hij vindt ook dat duidelijk is geworden dat er een veel effectievere manier van financieren mogelijk is dan de traditionele manier van subsidiëring. 'Een manier die ook meer rekening houdt met de huidige diverse muziekpraktijk. We laten bij het NPP kwaliteitsbepaling over aan

de professionals in de sector en niet aan een willekeurige externe commissie en zorgen dat het geld bij de musici komt met minimale overheadkosten. Dat was ook wat we voor ogen hadden. Ik denk dat corona veel mensen heeft laten beseffen hoe kwetsbaar de positie van makers in ons culturele systeem is. De steunmaatregelen waren er vooral voor staande organisaties zoals podia en niet voor individuele makers. Het NPP bleek een zeer effectieve manier om toch de nodige ondersteuning bij hen te krijgen.' Op de vraag of het NPP aansluit op de behoefte van de muzikant antwoordt Ben: 'Het voldoet perfect aan de behoefte van de musicus. Muziek componeren, muziekprogramma's instuderen, jezelf upgraden door zelfstudie heeft alleen maar zin als de muziek uitgevoerd kan worden. Het circuit buiten de gangbare concertzalen en theaters was in verval geraakt. Op de grote podia kon men nauwelijks meer terecht en zonder subsidie was/is de betaling zeer twijfelachtig. De honorering van het NPP is volgens de fair practice code en iedereen krijgt dezelfde kansen en kan gebruik maken van dezelfde mogelijkheden. Er zit geen waardebeoordeling door de subsidiënt aan vast. De natuurlijke keten werkt daar perfect voor. Kortom men wordt nergens door gehinderd en alleen gestimuleerd. De maker staat te allen tijde centraal.' Samengevat zijn er veel voordelen voor de musicus: meer podia, meer optredens, minimum gage gegarandeerd, overzicht van podia en onafhankelijkheid. Voordelen voor de podia zijn er ook: ondersteuning van de uitbetaling van gages, overzicht van formaties en bovenal uitbreiding van de speel- en concert mogelijkheden. Tel er ontwikkeling van musici door meer optredens en publiekstoegankelijkheid en spreiding bij op en je ziet een ideaal concept.

Drie optredens van formaties gefinancierd via het NPP met aangesloten musici en podia
Boven: Leusden Jazz (foto: Peter Putters) en midden en onder: Leidse Geluiden, (foto: John Brussel)

Gemberthee of kaartje voor live concert?

De Sena-norm is 290 euro. Hoe fair practice is dit bedrag nu eigenlijk? Een recent rapport van Berenschot (gemaakt voor de ketentafel popmuziek, zie ook het hoofdartikel in deze *Muziekwereld*) becijfert dat een optreden elke muzikant 415 euro zou moeten opleveren gezien het aantal uren dat men besteedt. Ben geeft aan dat de Sena-gagenorm in feite niet genoeg is maar wel een enorme verbetering. En Oscar constateert: 'Musici blijven in Nederland onderbetaald als je het vergelijkt met gelijksoortige professionals. Van de andere kant heb je met de markt te maken. En helaas betalen we in Nederland makkelijker zes euro voor een gemberthee dan voor een kaartje voor een live concert. Daarnaast maak je het beginnende artiesten lastig om vlieguren te maken als de norm te hoog wordt.'

Vervolginvestering nodig

Het geld waarmee het NPP deze humuslaag van de jazz-, world-, pop- en klassieke muziek faciliteert komt uit verschillende hoeken en vraagt om vervolginvesteringen. Investeerders zijn nu rechtenorganisaties Sena, Buma Cultuur en het Normafonds. OCW ondersteunt met een bedrag uit de coronasteungelden. Het bestuur hoopt uiteraard, mede namens alle musici en bezoekers, op doorzetting van deze investeringen. Wij roepen huidige investeerders en anderen op mee te doen aan het vervolg van dit succesvolle, eigentijdse concept zodat kansen voor musici en hun publiek tot verdere bloei kan komen.

Wat kun jij doen?

Als lezer van *Muziekwereld* en muzikant kun je meedoen en ambassadeur worden van het NPP door het Nationaal Podiumplan te gebruiken én te noemen bij je optredens.

Ook zijn Oscar, Ben en ik benieuwd hoe jij als lezer van de *Muziekwereld* denkt over de norm van 290 euro per concert. Wat is beter:

- meer verdienen per concert maar minder spelen?
- meer spelen voor minder per concert als je per saldo evenveel verdient?

We horen graag jouw mening hierover via karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Belastingen zijn vervelend, tijdrovend en duur. Herkenbaar?

Als afgestudeerde muzikanten liepen wij al snel tegen een probleem aan: het ondernemerschap en alles wat daarbij komt kijken. Enorm interessant, maar wat komt er veel op je af. We wilden graag een snelle oplossing!

Natuurlijk waren die oplossingen wel te vinden: een dure accountant, belastingadviseur of ingewikkelde boekhoudpakketten. Dat moest anders vonden wij en vanuit deze gedachte is EZ Boekhouding ontstaan. Wij bieden onder meer een softwarepakket aan met oog voor de creatieve sector.

Software (automatische) belastingaangiftes

Als jij facturen maakt, bonnetjes bewaart en deze invoert in ons systeem, dan kun je direct daarna belastingaangiftes doen. Onze website rekent alles voor je uit zodat jij altijd de juiste gegevens aan de belastingdienst aanlevert. Je kunt het echt kopiëren en plakken, het scherm ziet er zelfs hetzelfde uit. Het spreekwoordelijke kind kan de was doen.

Jaarrapportage

Krijg je belastingcontrole? Geen stress want met onze software heb je snel een overzicht in handen. Met slechts een druk op de

knop genereert de software een pdf-bestand met alle relevante informatie voor de Belastingdienst. Een van onze klanten kreeg bezoek van de Belastingdienst en de belastinginspecteur was zeer tevreden over het jaaroverzicht dat hem werd voorgelegd. Dit allemaal omdat hij in een mum van tijd een pdf-bestand kon downloaden met alle relevante informatie voor de Belastingdienst.

Europaproof

Heb je een factuur voor een workshop aan particulieren naar Duitsland gestuurd, een optreden gedaan in België of je eigen concert georganiseerd in Luxemburg? Onze website zet alles in de btw- én ICP-aangifte op de juiste plek en vertelt wat je moet doen. Zo heb je jouw eigen digitale boekhouder!

Wereldproof

Zoek je echt de grenzen op en speel je bijvoorbeeld in Azië, Amerika of andere continenten?

Ook dan is onze website de rots in de branding omdat je hier niet je hoofd over hoeft te breken, dat doet onze software voor je. Waar je ook speelt, workshops geeft of componeert, alles komt op de juiste plaats in de aangifte terecht.

Diensten

De ervaring heeft ons geleerd dat sommige zzp'ers het fijn vinden om toch een professional in de arm te nemen. Dat kan bij ons natuurlijk ook, al zullen we toch altijd aansturen op zoveel mogelijk zelfstandigheid. Wij vinden het namelijk belangrijk dat iedere ondernemer zoveel mogelijk snapt van de juridische en belastingaspecten van zijn of haar eigen onderneming. Gebruik je onze software en wil je dat één van onze belastingadviseurs met je meekijkt? Dit kan dan tegen een zeer gereduceerd tarief omdat je een abonnement hebt. Voor de actuele prijzen kun je kijken op ezboekhouding.nl/ezntb

Aangiftes laten doen

Heb je de tijd niet? Of wil je gewoon iemand die alles voor je doet? Dat kan natuurlijk ook! Je kunt de belastingaangiftes door één van onze belastingadviseurs laten verzorgen. We werken met een vast tarief omdat we zelf ook niet van vervelende verrassingen houden (lees: te hoge rekeningen). Vanaf € 199 excl. btw doen wij inkomstenbelastingaangifte voor je en ontvang je een jaar-rapport dat voldoet aan onze strenge kwaliteitseisen. Zo weet je zeker dat je goed zit!

Prijzen

Ntb-leden hebben voordeel! Als Ntb-lid krijg je voordeligere tarieven. Op onze software krijg je 20% korting. Zo betaal je voor het goedkoopste pakket slechts € 10,40 excl. btw per maand en voor het duurste pakket € 16 excl. btw per maand.

Bekijk alle mogelijkheden en voorwaarden op: www.ezboekhouding.nl/ezntb

EZ BOEKHOUDING
makkelijk online boekhouden

HAALT
MEER
UIT
MUZIEK

JE EIGEN OPNAME MAKEN?

Ben je professioneel muzikant en wil je je muziek digitaal of fysiek uitbrengen maar mis je de financiële middelen? Dan is het Sena Muziekproductiefonds wat voor jou! Het fonds kan jou net dat ene duwtje in de rug geven dat nodig is voor de volgende stap in je muzikale loopbaan. Dus waar wacht je nog op?

Meer informatie en de voorwaarden op sena.nl/muziekproductiefonds

Overzicht van spraakmakende rechtszaken uit 2022

tekst: Bjorn Schipper

In deze eerste editie van *Muziekwereld* in 2023 zet ik opvallende aan muziek gerelateerde rechtszaken op een rij in de vorm van een kleine juridische kroniek van het muzierecht. Waar begin januari 2022 nog sprake was van een lockdown, ging de muzieksector aan eind februari na twee loodzware coronajaren weer ouderwets open.

Bescherming artiestennamen: handelsnaamrecht
Knaldrang was het toverwoord. Niettemin stelde die volledige openstelling de muzieksector ook voor de nodige uitdagingen. Personeel bleek schaars en materialen bleken vanwege inflatie een flink stuk duurder. Daarnaast vond een nieuwe generatie jonge mensen na twee jaar stilstand het uitgaansleven haast opnieuw uit. Omgangsvormen moesten soms worden geherdefinieerd. Toch overheerst vooral het gevoel dat vanaf de lente van 2022 het leven weer echt gevierd kon worden en dat dansvloeren hierbij een belangrijke rol hebben gespeeld. De rechterlijke macht werkt vanzelfsprekend gewoon door, los van de dansvloer. Dit leverde in 2022 een aantal interessante uitspraken in aan muziek gerelateerde kwesties op. De selectie van de hierna te behandelen rechterlijke uitspraken is op basis van dezelfde uitgangspunten als voorgaande edities van deze kroniek gemaakt.

Stemfragment als auteursrechtelijk beschermd werk
De Rechtbank in Amsterdam oordeelt op 26 januari 2022 dat een stemfragment, afkomstig uit een voice-mail-bericht en bestaande uit ingesproken persoonlijke antwoorden op gestelde vragen, auteursrechtelijke bescherming geniet¹. Het gebruik van het stemfragment als intro van een rapnummer is daarmee aan

voorafgaande toestemming van de inspreker gebonden. De rechter stelt vast dat partijen op een later moment afspraken hebben gemaakt over het gebruik van het stemfragment als onderdeel van het rapnummer. De claim van de inspreker wordt afgewezen.

Afwijzing handhavingsverzoek PACE

Op 7 februari 2022 maakt de Autoriteit Consument & Markt (ACM) bekend dat zij haar onderzoek naar het mogelijk misbruiken van een machtspositie door Buma/Stemra op het gebied van het beheer en de exploitatie van muzikauteursrechten heeft stopgezet². Het onderzoek was ingesteld naar aanleiding van een op het mededingingsrecht gebaseerde klacht van PACE Rights Management, een in Engeland gevestigde bemiddelaar van auteursrechten van artiesten. Het onderzoek richtte zich onder meer op de tariefstructuur van Buma/Stemra en de manier waarop Buma/Stemra met flexibel rechtenbeheer omgaat in relatie tot auteursrechthebbers die een of meerdere vormen van muziekexploitatie zelf ter hand willen nemen.

Tribute Tina Turner

Sterzangeres Tina Turner kwam in Duitsland met succes op tegen een producent die onder de naam *Simply The Best – The Tina Turner Story* een speciale tribute-

show promootte. Op de posters was zonder toestemming van Tina Turner onder andere een look-alike van de sterzangeres afgebeeld en werd de naam van Tina Turner gebruikt. De Duitse rechter oordeelt dat de advertenties van deze tributeshow geen valse indruk mogen wekken³.

Hardere muziekstijlen binnen dance

De voorzieningenrechter in Amsterdam moest zich buigen over de hardere muziekstijlen binnen de elektronische muziek. Q-Dance, organisator van dance evenementen in de hardere dance stijlen, waaronder events als Defqon, Qlimax en Dominator, kreeg het (weer) aan de stok met de commerciële radiozender Q-Music⁴. Q-Dance beschikt in relatie tot Q-Music over de oudste handelsnaam- en merkrechten in relatie tot de aanduiding ‘Q-Dance’, waaronder het woordmerk ‘Q-Dance’. Bij de introductie van de radiozender in 2005 maakte Q-Dance op grond van die oudere rechten bezwaar tegen de commerciële activiteiten van Q-Music onder de naam ‘Q-Music’. Onderhandelingen tussen partijen leidden destijds tot een zogeheten co-existentieovereenkomst waarbij het Q-Music als radiozender is verboden zich te richten op het zogeheten “dance-segment” en waarbij het niet is toegestaan danceprogramma’s uit te zenden en – op een uitzondering na – dancemuziek in haar programma’s te draaien. In de loop van 2020 bleek de radioprogrammering van Q-Music in weerwil van de destijds met Q-Dance gemaakte afspraken in toenemende mate toch dancemuziek te bevatten. In het door Q-Dance gestarte kort geding oordeelt de rechter dat Q-Music in overtreding is met de bestaande co-existentieovereenkomst. Dit oordeel is gebaseerd op een ruime uitleg van de definitie van “dance” die partijen destijds voor ogen hebben gehad en waarbij uitsluiting van een specifieke muziekstijl niet aan de orde is (geweest). Dat betekent dat het Q-Music naast de hardere muziekstijlen binnen “dance”, zoals bijvoorbeeld hardstyle, hardhouse en hardcore, óók verboden is trance-, house- en technomuziek binnen haar radioprogrammering te draaien. De rechter gebiedt Q-Music haar danceprogrammering te staken.

Bedrijfsmatig streamen van muziek door horeca

Een aantal commerciële aanbieders van streamingdiensten proberen via de rechter af te dwingen dat Buma/Stemra gedwongen wordt handhavend op te treden tegen commercieel muziekgebruik in horecagelegenheden door middel van streaming on demand gebaseerd op particuliere abonnementen die voor persoonlijk gebruik zijn afgesloten. Anders gezegd: kan Buma/Stemra verplicht worden handhavend op te treden tegen het kenbare gebruik van particuliere Spotify-accounts in horecagelegenheden? Het Hof in Den Haag beantwoordt die vraag bevestigend en oordeelt dat Buma/Stemra al sinds 2010 onrechtmatig handelt door (hogere) licentievergoedingen te vragen aan commerciële aanbieders van streamingdiensten en tegelijkertijd het de horeca zomaar toe te staan muziek af te spelen door middel van privé-streamingabonnementen⁵. Het Hof gebiedt Buma tot aanpassing van haar incassocontracten in die zin dat handhavend zal worden opgetreden tegen bedrijfsmatig gebruik van particuliere streamingabonnementen. Met deze uitspraak lijkt een einde te komen aan de gedoogpraktijk waarbij particuliere streamingaccounts zonder consequenties bedrijfsmatig ingezet konden worden.

Artiestenroyalty van 50% bij streaming en downloads

In de zomer van 2022 werd vanuit Engeland bekend dat het principiële dispuut tussen DJ en producer Four Tet (Kieren Hebden) en independent label Domino Records in een schikking is geëindigd⁶. De principekwestie draaide vooral om de vraag op welke royalties de artiest in historisch perspectief aanspraak zou kunnen maken bij het streamen en downloaden van muziek. In een tijd waarin labels na een moeizaam begin nu financieel de vruchten kunnen plukken van digitale exploitatie van muziek en artiesten daardoor soms juist een lagere vergoeding voor digitale exploitatie aangeboden krijgen, ging Four Tet op zijn strepen staan. Domino Records moest uiteindelijk erkennen dat hier een 50/50 verdeling van de inkomsten uit digitale exploitatie tussen label en artiest geldt. Aan Four Tet komt daarmee een artiestenroyalty van 50% toe voor

het streamen en downloaden van zijn muziek. Eventuele precedentwerking van deze uitkomst zou ook goed nieuws voor artiesten in het algemeen kunnen zijn.

Muziekvideo en gezamenlijk auteursrecht

De voorzieningenrechter van het gerecht van eerste aanleg Curaçao oordeelt op 20 juni 2022 in een kwestie tussen leden en een voormalig lid van de muziekgroep Icons dat er een gezamenlijk auteursrecht rust op het oorspronkelijke muzieknummer *Bon Tené*⁷. Vervolgens stelt de rechter vast dat het latere muzieknummer ‘Amor Real’ en de bijbehorende videoclip van Icons twee samples van het muzieknummer *Bon Tené* bevat waarmee de stem van het vertrokken bandlid te horen is. Het gemeenschappelijke auteursrecht uit het oorspronkelijke muzieknummer werkt hiermee door in het nieuwe muzieknummer. Volgens de rechter moet daardoor rekening gehouden worden met de persoonlijke rechten en financiële aanspraken van het vertrokken bandlid. Er volgt echter geen rechterlijk verbod op exploitatie van het muzieknummer ‘Armor Real’. Wel kan het voormalige ex-bandlid aanspraak maken op vermelding van credits.

Inbreuk op Uniemerkt William Djoko

Op 21 oktober 2022 oordeelt de voorzieningenrechter in Den Haag dat een Duitse DJ en producer met gebruikmaking van de artiestennaam ‘DJOKO’ inbreuk maakt op het Uniemerkt ‘William Djoko’ van de Nederlandse DJ en producer William Djoko⁸. Laatstgenoemde artiest is al sinds 2006 zowel nationaal als internatio-

Een stemfragment, afkomstig uit een voicemail-bericht, geniet auteursrechtelijke bescherming

naal actief als DJ en producer binnen de elektronische muziek en kan als zodanig oudere handelsnaam- en merkrechten inroepen tegen het latere gebruik van de naam ‘DJOKO’ door de Duitse DJ en producer. De rechter oordeelt dat het Uniemerkt van William Djoko een groot onderscheidend vermogen heeft en dat niet alleen sprake is van reëel verwarringsgevaar maar dat publieksverwarring zich reeds feitelijk en concreet heeft voorgedaan. De rechter wijst een Europeeswijd inbreukverbod toe en gebiedt de Duitse artiest het gebruik van de naam ‘Djoko’ op straffe van een dwangsom te (doen) staken.

CD afspelen in zorginstelling is openbaarmaking

De Hoge Raad oordeelt aan het einde van het jaar dat het afspelen van muziek in de gemeenschappelijke woonkamers van kleinschalige woonvoorzieningen voor ouderen een auteursrechtelijk relevante vorm van een zogeheten mededeling aan het publiek en daarmee openbaarmaking is⁹. Er is binnen de woonkamers sprake van wisselend publiek omdat er ook bezoek langskomt en er lopen verschillende zorgverleners rond. Buma en Sena kunnen aldus een vergoeding vragen voor deze vorm van muziekgebruik.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Plus One Legal in Amsterdam

1. Rb. Amsterdam 26 januari 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:3038 (Stemfragment).
2. ACM 7 februari 2022, IEF 20541 (PACE/Buma/Stemra).
3. BGH 24 februari 2022, IEF 20933 (Tina Turner/producent tribute show).
4. Vزر. Rb. Amsterdam 19 april 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:2083 (Q-Dance/Q-Music).
5. Hof Den Haag 24 mei 2022, IEF 20731(ABMD cs./Buma/Stemra).
6. Zie onder meer: <https://www.theguardian.com/music/2022/jun/20/four-tet-settles-royalty-rate-dispute-domino-records-keiran-hebden>.
7. Vزر. Gerecht van eerste aanleg van Curaçao 20 juni 2022, IEF 20801 (Amor Real).
8. Vزر. Rb. Den Haag 21 oktober 2022, IEF 21041 (William Djoko/DJOKO); auteur is als advocaat aan de zijde van William Djoko betrokken bij deze zaak.
9. HR 23 december 2022, IEF 21155 (Dagelijks Leven Zorg/Sena, Buma).

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN...
NOUD VAN DE RHEE, PROGRAMMAMANAGER PLATFORM ACCT

‘Jemig, ik ben zo’n enorme muziekliefhebber, ik kan wel duizend dingen noemen. Maar ik heb toch wat uitgezocht: *Brooklyn Bridge*, een nummer van Anaïs Mitchell. Een Amerikaanse folkzangeres die al een tijd bezig was toen ze bekend werd dankzij de Broadway-musical *Hadestown*, eigenlijk meer een folk-opera. Ze schreef er de muziek en teksten voor en was ook de producer. Nogal aparte muziek. Vorig jaar kwam ze na lange tijd met een nieuw eigen album, *Anaïs Mitchell*, waarvan *Brooklyn Bridge* de openingssong is. Een heel andere plaat dan haar vorige werk. Ze woonde in New York en zingt hoe ze in een taxi op weg is, terug naar het platteland waar zij vandaan komt. Ze beschrijft de nieuwe levensfase waarin ze zit. Terug naar haar roots, naar het begin. Heel klein eigenlijk. Dat verhaal erachter, dat het voor haar een reis naar vroeger is, om vandaar weer mooie dingen te doen, vind ik een mooi beeld. Het is prachtige luistermuziek waar ik ’s avonds graag voor ga zitten, vooral na een drukke werkdag.

Heerlijk melancholisch. Ik houd ook wel van wildere muziek, maar thuis hoor ik graag een beetje rustige dingen. Naast muziek vind ik geluidsapparatuur erg belangrijk, het is mijn hobby om die steeds weer een beetje te upgraden. Dat geldt ook voor onderweg. Als je een auto koopt, is een goede geluidsinstallatie een eerste vereiste.

Ik houd wel van vinyl en cd’s, maar ik heb voor in de woonkamer een mooie streamer gekocht, dan heb je gewoon een betere geluidskwaliteit. Streaming is zo fijn, je kan muziek uit de hele wereld binnenhalen als je een abonnement hebt. De verleiding bij streamingdiensten is dat je een beetje hapsnap de hitjes uitzoekt, maar ik luister altijd het hele album. Dat zet ik op mijn favorietenlijst en dan luister ik dat rustig helemaal af zoals het bedoeld is, en niet door elkaar geshuffeld. Een artiest heeft daarover nagedacht. Wat Anaïs Mitchell betreft luister ik ook graag naar een andere band waarin zij

speelt, Bonny Light Horseman - hoe kom je op zo’n naam? Prachtig opgenomen, vrij akoestisch. Soms ook met blazers erbij. Een paar maanden geleden ben ik naar een concert van haar geweest, in de Tolhuistuin in Amsterdam-noord. Het maakt het luisteren naar haar muziek thuis extra leuk als je er een live beeld bij hebt. Ze speelde met kleine bezetting, met een drummer die heel percussief speelde, een bassiste en een gitarist, zichzelf ook op gitaar. Mijn dochter was meegegaan. Ze luistert veel naar dingen van haar generatie die ik op zich ook erg leuk vind. Ik was benieuwd wat zij ervan vond, het is misschien toch een beetje ouwelullenmuziek, maar zij vond het prachtig. Ze was ook erg onder de indruk van de manier waarop het gebracht werd. Anaïs Mitchell is natuurlijk een vakvrouw die al jaren bezig is en niet zo heel jong meer. Mijn dochter heeft echt genoten. Zij is 19 en zit ook na te denken over een carrière als singer-songwriter. Sterre van de Rhee, onthoud die naam.’

Over fair pay en de positie van makers

Staatssecretaris Uslu bezoekt de Kunstenbond en creatieve coalitie

Op woensdag 1 februari was staatssecretaris Uslu van cultuur en media te gast bij de Kunstenbond en de Creatieve Coalitie. De vakbond en de vertegenwoordiger van beroepsorganisaties in de cultu-
rele en creatieve sectoren steunen de intentie en initiatieven van de staatssecretaris om de arbeids-
markt in de sector te herstellen en de positie van de maker te versterken. We gingen in gesprek over
de noodzaak van cultuurbeleid met de maker centraal en de handhaving van fair pay.

Kloof tussen fair en praktijk

Ruim een week eerder kreeg Uslu, bij Eurosonic, de resultaten van het onderzoek naar fair pay in de popmuziek gepresenteerd. De uitkomst van dit onderzoek was schokkend: de kloof tussen de huidige praktijk en een redelijke fair pay norm is gemiddeld 75%.
Veel popmuzikanten werken dus voor minder dan de helft van het minimumloon. Een schrijnend voorbeeld van de slechte arbeidsmarktpositie van makers, die in alle culturele deelsectoren te zien is. Onder begeleiding van Platform ACCT, dus met financiële steun van OCW, zijn de Kunstenbond, Ntb en de Creatieve Coalitie aan ketentafels met verschillende deelsectoren op zoek naar een manier om de fair pay kloof te verkleinen (zie p. 6). Op het moment van schrijven staat er bijvoorbeeld een vraag uit onder klassieke musici om hun uren bij te houden. Leden van de Ntb/Kunstenbond hebben per e-mail een oproep tot deelname hiervoor gehad.

Maker centraal
Om de positie van makers te verbeteren is kunstenaarsbeleid

nodig: cultuurbeleid waarbij de maker centraal staat. Het Nationaal Podiumplan is een mooi voorbeeld hiervan. Het huidige cultuurbeleid is te eenzijdig gericht op instellingen en plaatst de – vaak flexibel werkende – makers en uitvoerenden in een afhankelijke en kwetsbare positie. Dit hangt samen met slechte contracten, oneerlijke beloning, grote risico's op ongezonde werkdruk en grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast leidt het tot onevenredige schade bij crises, zoals bij corona en bij de stijging van energieprijzen.

Verplichting en handhaving fair practice
Volgens de Kunstenbond en de Creatieve Coalitie zit de structurele oplossing in het concreet maken en handhaven van de breed omarmde Fair Practice Code en Code Diversiteit en Inclusie: handhaafbare afspraken over gelijke kansen, betere beloningen en eerlijke contracten. Hierin spelen de sociale partners een belangrijke rol, maar ook de staatssecretaris. Zij heeft een voorwaardenscheppende en een regisserende taak, en kan als financier ook de naleving van deze codes afdwingen en handhaven.

De staatssecretaris heeft op haar beurt, mede op verzoek van de Tweede Kamer, aangegeven te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om een eerlijke beloning verplicht te stellen bij subsidieverlening.

Inzet nieuw cultuurbestel
De Kunstenbond en de Creatieve Coalitie hebben vandaag in hun gesprek met de staatssecretaris aangedrongen op invoering van verplichtende maatregelen om fair pay en fair practice na te komen en cultuurmakers in het toekomstige beleid centraal te stellen. Ook voor het waarmaken van andere ambities van de staatssecretaris op het gebied

van cultuureducatie en – participatie en sociale veiligheid is herstel van de arbeidsmarkt en verbetering van de positie van de cultuurmakers en kunstprofessionals een essentiële voorwaarde.

Denk en praat mee
Binnen de Kunstenbond is het gesprek over het systeem, hoe cultuurbeleid functioneert en waar cultuurmakers tegenaan lopen, voortdurend gaande. Als vereniging van werkenden in de sector houden we de lobby van de Kunstenbond up-to-date over hoe het echt gaat op de werkvloer. Als je nog geen lid bent, word dat dan nu!

- ingezonden mededeling -

Maurits Fondse

Donald Duck-sokken: leuker kunnen we het niet maken

Hij parkeerde zijn mintgroene Daihatsu voor de oude school, waar ik een aantal maanden ervoor was ingetrokken als kersverse anti-kraakbewoner. De ernstig kijkende medewerker van de Belastingdienst kwam een boekenonderzoek doen naar mijn werkzaamheden als zojuist ingeschreven zzp'er in deze gemeente. Waarschijnlijk een check of ik geen wietplantkwekende, zwartwerkende 'musicus' was, want musicus was mijn KvK-beroep.

Hij zette zich aan mijn tafel, een oude witte schooldeur op twee schragen, in mijn woonzaal, een voormalig klaslokaal van 15 bij 8 meter. Daarnaast bezat ik nog 4 andere lokalen, ideaal voor een wietplantage natuurlijk. Tevens was ik eigenaar van 8 wc's en 10 douches, waar ik op de fiets heenging. En dat allemaal voor een slordige 140 euro per maand, genoeg reden voor de Blauwe Politie om argwanend een diepgravende fiscale check te komen doen naar deze verdachte persoon.

Een sikje, een tweedjasje en Donald Duck-sokken, de ambtenaar had zich helemaal voor de gelegenheid gekleed en worstelde zich door mijn agenda. Voelde toch als een soort Schipholse bodyscan, zo'n vreemde man, turend in mijn dagelijks leven. Af en toe vroeg hij wat 'The Lost Souls' betekende en dan repliceerde ik dat dat een coverband was, die keurig wit uitbetaalde en dat ik de facturen kon overhandigen op zijn verzoek. Dat was dan weer niet nodig.

'Londen?', vroeg hij op achterdochtige toon.

'Ja, dat was een promotionele trip met mijn nieuwe band, we speelden er in lokale clubs, vandaar dat ik het heb opgevoerd als zakelijke kosten...'

'Jaja', antwoordde hij en maakte een notitie in zijn blocnote.

Na nog wat wonderlijke vragen stond hij na een uur op, dankte me voor de koffie en zei dat ik nog wel een bericht zou ontvangen naar aanleiding van zijn bezoek. Ik zwaaide de man uit en gaf de twee Donald Ducks een knipoog. Tot nooit meer ziens hoopte ik.

Twee maanden later, blauwe envelop. 1000 euro boete wegens het opvoeren van een privé-reisje naar Londen als zakelijk kosten.

Ik telde mijn knopen en liet het erbij zitten. Geen zin in nog een bezoek van Donald. Ik zeg niet dat ik nooit een zwart betaalde bruiloft heb gedaan, maar ik heb ook gevoeld hoe het is om a priori gewantrouwd te worden.

Ook mijn partner kreeg direct de Belastingdienst op haar dak, één maand nadat ze zich als zzp'er had ingeschreven. Dat doet iets met je intrinsieke motivatie.

Dus Belastingdienst, iets meer vertrouwen in uw burgers zou u én ons goed doen. De meesten onder ons willen gewoon een bestaan opbouwen, geld verdienen en een fijn leven leven. Dus leuker kunnen jullie het wél maken. Vertrouw je burgers, dan vertrouwen we elkaar.

Maurits Fondse is pianist, zanger en songwriter

In goede en slechte tijden; blijf verzekerd!

De Kunstenbond biedt speciale verzekeringen aan, exclusief voor leden van de Kunstenbond. Het voorkomen van schade is natuurlijk beter, maar als er onverhoopt toch iets gebeurt, is het verstandig dit risico te hebben afgedekt met een goede en uitgebreide verzekering. Risico's zijn er immers altijd, gewoon omdat je leeft en onderdeelneemt. Maar hoe bepaal je de risico's en welke moet je verzekeren?

Risico's en beperkingen

Laten we voorop stellen dat het onmogelijk is alle risico's te verzekeren. Dat hebben we de afgelopen twee jaar wel ervaren. Voor een groot aantal leden hebben de coronamaatregelen direct effect

gehad op werk en inkomen. Als werknemer kun je nog terugvalen op sociale voorzieningen, als zelfstandige niet of nauwelijks. En tegen een pandemie kun je je al helemaal niet verzekeren. Wel tegen inkomensverlies als gevolg

van arbeidsongeschiktheid. Een ongeluk zit soms in een klein hoekje en komt lang niet altijd door onvoorzichtigheid. Naast de verzekeringen voor uw muziekinstrument of materiaal is het goed om u ook eens te laten informeren over inkomen en arbeidsongeschiktheid. Daarbij kunnen de financiële gevolgen groter zijn dan een beschadigd instrument of deuk in uw auto.

Betere tijden

Natuurlijk hopen wij dat u binnenkort uw mooie vak weer zonder beperkingen kunt uitoefenen. De berichten zijn gunstig en naast een gezellig terrasje hoopt iedereen binnenkort ook weer een mooi optreden te kunnen bijwonen of een bezoek te brengen aan een museum of galerie. En heeft u op dit moment nog geen volle agenda, dan is het misschien een goed moment om samen met onze adviseurs uw verzekeringspakket nog eens door te nemen. Wellicht heeft u al jaren geleden uw verzekeringen afgesloten en staat er nog een instrument op de polis dat allang niet meer in uw bezit is. Of kunt u besparen op bijvoorbeeld uw autoverzekering door

over te stappen naar een andere verzekeraar. Wij berekenen graag of dat gunstig voor u is.

Speciaal voor leden van de Ntb/Kunstenbond

Wij hebben speciaal voor leden van de Kunstenbond een aantal verzekeringen waarvan de voorwaarden afgestemd zijn op kunstenaars en musici die als zelfstandig ondernemer werkzaam zijn. Denkt u bijvoorbeeld aan een instrumentenverzekering of gecombineerde aansprakelijkheidsverzekering voor privé en bedrijfsaansprakelijkheid. Neemt u contact met ons op voor de tarieven en voorwaarden: 035-5280070.

Hypotheken

Ten slotte brengen wij graag onder de aandacht dat Adviesgroep Van der Roest ook adviseert en bemiddelt in hypotheek. Niet alleen voor werknemers in loondienst maar ook voor zelfstandig ondernemers. Wellicht denkt u erover een huis te kopen, te verbouwen of te verduurzamen of wilt u alleen weten wat u met uw inkomen zou kunnen lenen. Ook hiermee zijn wij u graag van dienst. Voor een eerste oriënterend gesprek nemen wij de kosten voor onze rekening. En tegelijkertijd kunnen we dan samen met u de overige verzekeringen nog eens doornemen. Wilt u een gesprek inplannen? Belt u ons dan op 035-5280070.

Stroomversnelling: extra subsidie voor Upstream!

Waar de vele talentontwikkelingsprogramma's vooral jonge talenten ondersteunen zijn de ontwikkelmogelijkheden voor musici die al een eind op weg zijn in hun carrière beperkt. Vooral popmusici hebben het moeilijk omdat het rechtstreeks subsidiëren van een popmuzikant vanwege de vele vooroordelen ('pop is een leuke hobby' of 'popmusici baden toch al in het geld') nog altijd een politiek taboe is.

Door Nelleke Slot

De Upstream: Music subsidieregeling vormt een uitzondering op de regel. De door Sena en OCW gefinancierde en door het Fonds Podiumkunsten (FPK) uitgevoerde regeling subsidieert projecten van popmusici die zich in een z.g. (pre)mid-careerfase bevinden. Upstream bestaat inmiddels vier jaar en heeft bewezen van grote waarde te zijn voor popmusici die een extra investering willen doen om hun muzikale carrière in een stroomversnelling te brengen. Vooral artiesten die met independent labels werken maken gebruik van de regeling zoals Naaz, Steffen Morrison, Bertolf en Tim Knol. Het is maar een greep uit een lange lijst van popartiesten die profiteren van deze subsidieregeling. Anita Verheggen, belangenbehartiger bij de Kunstenbond/Ntb, verantwoordelijk voor het Sociaal Cultureel beleid van Sena Performers en één van de initiatiefnemers van Upstream, is tevreden over deze toekenningen. 'Het is wat ik hoopte. De grote platenmaatschappijen maken relatief weinig gebruik van Upstream omdat

zij minder behoefte hebben aan subsidie. Heel gepast dat Upstream juist independent artiesten en labels subsidieert.' Artiesten die een toekenning krijgen moeten een deel van de subsidie terugbetalen aan het FPK. Upstream is een z.g. revolverend fonds waar de terugbetaalde leningen worden gebruikt als extra Upstream-budget. Uit een vorig jaar gepubliceerd evaluatieonderzoek blijkt dat dit leningregime voor musici een minpunt is; zeker gezien de coronalockdown waardoor live inkomsten grotendeels wegvielen en het aflossen van de lening moeilijker werd. Verheggen is daarom voorstander van afschaffing van de leningen: 'Het idee van een revolverend fonds is vooral een politiek verhaal dat voortkomt uit het eeuwige taboe op de subsidiëring van popmusici. Het idee dat popmuziek maken geen kunst is verdwijnt niet zomaar; het is een hardnekkig en bijna onuitroeibaar vooroordeel. Ook bij Sena is men voorstander van afschaffing van de leningen omdat musici al minimaal € 15.000 moeten

inleggen om in aanmerking te komen voor een bijdrage. Dat is al een forse investering. Wij zijn hier nog over in gesprek met het FPK waarmee we overigens heel prettig samenwerken.' Tijdens de paneldiscussie op Eurosonic/Noorderslag bleek dat er veel enthousiasme is over de regeling, hoewel Michel Peek (Armada Music) nog wel waarschuwde dat het FPK de razendsnelle ontwikkeling van de muziekindustrie goed moet blijven volgen om straks niet achter de feiten aan te lopen. Verheggen voegde er aan toe dat de zakelijke emancipatie van

popmusici en het versterken van hun onderhandelingspositie een belangrijke reden is van Sena om Upstream te ondersteunen. Deze doelstelling wordt door het FPK gedeeld en als criterium toegepast bij de uitvoering van de regeling. FPK-medewerker Karlijn Profijt vertelde bovendien dat de kwaliteit van de aanvragen steeds hoger wordt. De doelstelling van Upstream sluit naadloos aan bij het beleid van Staatssecretaris Uslu (OCW) die Fair Pay en Fair Practice hoog in het vaandel heeft. Zij stopt dan ook tot 2025 € 200 K extra per jaar in de Upstream subsidiepot.

- ingezonden mededeling -

Heeft U speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokinesis = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie:
Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk:
tel. 026 445 34 84
Zie ook: www.dispokinesis.nl

Onder de leden

Lara Kowsoleea

Lara Kowsoleea is zangeres, DJ, zangdocente en assistent van een theaterdirecteur. Daarnaast is ze artiestenmanager in wording.

Je bent afgestudeerd als communicatiekundige. Hoe ben je in de muziek terechtgekomen?

'Poeh, ik was tijdens de middelbare school al bezig met allerlei hobbybandjes. Tijdens mijn studie werd ik gescout door Sony Columbia voor Mach4, een meidenbandje gemodelleerd naar de Spicegirls: één blonde, één donkere enz. Het was de tijd van de boy- en girlbands, en elke platenmaatschappij wilde het succes evenaren van formaties als de Backstreet Boys en de Spicegirls. Mach4 hield het niet lang vol en ik ging door met andere muzikale projecten. Na mijn studie ben ik gaan werken als communicatiemedewerker bij het Utrechts Centrum voor de Kunsten. Maar ik wilde toch liever spelen, en heb dat uiteindelijk jaren fulltime gedaan. Ik ben wel altijd communicatieprojecten blijven doen, als freelancer, bijvoorbeeld voor bandjes waarin ik speelde of voor kunstinstellingen. Eigenlijk heb

ik altijd gezocht naar een balans tussen hoofd en hart.'

Je bent een jaar of tien geleden ook DJ geworden. Hoe zit dat?

'Ik kwam er alleen voor te staan en moest in m'n eentje meer gaan verdienen. Het DJ-en kwam op mijn pad en bleek heel goed te werken voor mij en m'n opdrachtgevers. (Ik blijf het overigens bizar vinden dat een DJ zoveel meer verdient dan een muzikant, maar maak daar dankbaar gebruik van.) Ik ben een sfeer-DJ, niet een technische. Ik treed vooral op bij evenementen, bedrijfsfeestjes en borrels. Echt een sfeermaker op de achtergrond. Dat past goed bij me, ik heb me als muzikant altijd meer dienend opgesteld en heb nooit echt de behoefte gevoeld om beroemd te worden. Ik ben bijvoorbeeld al jarenlang backing vocaliste, bij verschillende bands en artiesten; stond op het podium achter artiesten als bijvoorbeeld Michelle David

& the True Tones, Belle Perez, Kate Ryan, de Nederlandstalige funkband De Fonk. Laat een ander maar shinen, mooi als ik daaraan kan bijdragen.'

Maar je blijft niet alleen op de achtergrond; zo zing je in een Gospelgroep met Michelle David, ben je in België een veelgevraagd zangeres en ben je leadzangeres van Danspaleis Van Kooten, een 70's en 80's tributeband, samen met Kasper van Kooten.

'Ja klopt, vind ik ook allemaal heel erg leuk om te doen! Met Danspaleis Van Kooten hadden we vlak voor corona een theatertour geboekt voor 2021, maar die tour werd door corona helaas gecancelled.'

Corona hakte er bij jou ook flink in?

'Kun je wel zeggen, ik heb ruim anderhalf jaar bijna geen werk gehad; ook een tour met Michelle David & the True Tones werd gecancelled, net als bijna al

mijn boekingen. Gelukkig had ik als communicatiespecialist wel iets om op terug te vallen; zo deed ik o.a. de communicatie voor 'Songwriters United'; een werkgroep van schrijvers van Nederlandse nr1-hits, die zich hard wilden maken voor een beter verdienmodel in het huidige streaming landschap van de muziekbusiness. Corona werd zo voor mij een tijd van investeren in werkzaamheden buiten het podium. Ik ben op een middelbare school gaan werken als parascolair zangdocent, waar ik leerlingen wekelijks na schooltijd lesgeef. Sinds begin vorig jaar ben ik ook parttime assistent van de directie en Raad van Toezicht van Theater De Lieve Vrouw in Amersfoort, een baan waarin voor mij de liefde voor communicatie en cultuur samenkomen. Toch weer die balans tussen

hoofd en hart, haha. Daarnaast ben ik me tijdens corona gaan verdiepen in het artiestenmanagement. Ik had al ervaring in het managen van bands, maar wilde meer leren, onder meer via masterclasses. Ik heb toen meerdere jonge artiesten gesproken, maar er was tijdens corona niet genoeg werk voor een artiest om te managen. Nu er weer meer werk is komt er vast wel weer een artiest op mijn pad.'

Je ambitie om iets te doen als artiestenmanager bracht je in contact met de Kunstenbond. Hoe zit dat?

'In feite komt dat door de laatste driedaagse cursus muziekindustrie van de Ntb/VCTN die ik volgde. Organisator Alexander Beets behandelde de thema's livecircuit, content-exploitatie en belangenbehartiging. Ook waren er gastsprekers aan het woord over o.a. fair pay voor muzikanten, online exploitatie, het regelen van subsidies, kortom, een cursus die ik graag wilde volgen. De cursus was alleen toegankelijk voor leden. Een andere reden om lid te worden waren de argumenten van Will Maas, voorzitter van de vakgroep Muziek/Ntb van de Kunstenbond. Ik ken Will al jaren uit de muziek, hij speelt ook in een duettenproject van mij. Kijk, ik dacht eigenlijk heel lang, zoals zoveel muzikanten: ik heb als zangeres geen instrumentenverzekering nodig, dus waarom zou ik lid worden? Als je niet naar een conservatorium bent

gegaan, kom je niet zo snel in aanraking met een bond en denk je er verder niet over na. Iemand moet je er een keer goed op wijzen. Will wees me er op dat de Kunstenbond al een hoop voor

me had gedaan, bijvoorbeeld tijdens corona. Ook het Nationaal Podiumplan was zonder de Ntb niet tot stand gekomen. Het gezamenlijk belang noemde hij het, en zo is het ook: door een

bond te steunen sta je samen sterk en krijg je als beroepsgroep meer gedaan bij de overheid. Zo simpel is het eigenlijk.'

Jeroen Akkermans

Tarieven en salarissen

Vanwege de vele vragen die wij van leden krijgen over de gebruikelijke tarieven in de sector doet de Ntb ieder jaar onderzoek onder zijn leden naar door hen gehanteerde tarieven. Op basis hiervan publiceert de Ntb elk jaar een tarievenlijst. Deze tarieven zijn gemiddelden en vertegenwoordigen dan ook geen voor-schrift. Ook zijn zij niet in alle gevallen representatief. Alle tarieven zijn, tenzij anders vermeld, bruto per persoon en exclusief eventuele reis- en verblijfkosten en btw. Voor ieder vermeld bedrag geldt dat er géén afkoop van auteurs- en/of naburige rechten plaatsvindt.

Bepaal je tarief mede op basis van de digipaccttool:
www.digipacct.nl/cao-loon-naar-zzp-tarief

DIRIGENTEN

A Amateur A Capella koren

B Amateuoratorium, -opera, -operette, -musicalverenigingen, afhankelijk van aantal koorleden:

- Tot 50: ad A € 5774 ad B € 8646
- Boven 50: € 7203 € 10090

Brutojaarbedragen bij een wekelijkse repetitie van 2 uur (excl. vastgestelde vakanties)

- Toeslag per concert € 853

Uurtarief dirigenten die als zelfstandige werken:

- Tot 50: ad A: € 88 ad B: € 131
- Boven 50: € 106 € 150

- Toeslag per concert voor zelfstandige dirigenten: € 1069

Kinderkoren

- onafhankelijk van het aantal koorleden: € 2745
- Toeslag per concert: € 483

Brutojaarbedragen bij een wekelijkse repetitie van 1 uur

- Uurtarief zelfstandige dirigenten: € 84

- Toeslag per concert voor zelfstandige dirigenten: € 605

– Amateurorkest, -harmonie, -fanfare, -brassband

- onafhankelijk van het aantal orkestleden: € 8646

- Toeslag per concert/concours: € 872

Brutojaarbedragen bij een wekelijkse repetitie van 2 uur (excl. vastgestelde vakanties)

- Uurtarief dirigenten die als zelfstandige werken: € 131

- Toeslag per concert voor zelfstandige dirigenten: € 1092

REPETITOREN

– Amateur A Capella koren

- Tot 50 koorleden € 136
- Boven 50 leden € 175

Bruto per repetitie van max. 3 uur

– Amateuoratorium, -opera, -operette en -musicalverenigingen

- Tot 100 leden € 193
- Boven 100 leden € 267

Bruto per repetitie van max. 3 uur

– Kinderkoren

- Onafhankelijk van aantal leden € 92

SOLISTEN

Solisten bij de BIS-gezelschappen

De solisten bij de BIS-gezelschappen zullen over het algemeen hun agent laten bemiddelen. De tarieven variëren en liggen hoger dan de tarieven voor de kleinere gezelschappen.

– Operasolisten bij kleinere gezelschappen

- Uurtarief € 75
- Repetitie van max. 3 uur € 223
- Voorstelling € 594

– Solisten overig

- Voorstelling € 1041
- (generale) repetities van max. 3 uur € 223

REPLAÇANTEN

– Remplaçanten orkesten buiten de BIS

- Repetitie van max. 3 uur € 172
- concert € 343
- uurtarief € 58

Remplaçanten

Voor payrollovereenkomsten geldt dat payrollers dezelfde arbeidsvoorwaarden en rechtspositie dienen te krijgen als werknemers in dienst van de inlener. In de kunst- en cultuursector wordt vaak gebruikgemaakt van payrollers. Daaronder vallen ook de remplaçanten voor alle Nederlandse orkesten en voor het Groot Omroepkoor.

De Kunstenbond, FNV klassieke muziek, de werkgevers van remplaçanten voor orkesten en het GOK hebben afspraken gemaakt over de toepassing van de Wet arbeidsmarkt in balans per 1 april 2020. Vanaf dat moment worden de tarieven voor remplaçanten aangepast en is de cao remplaçanten Nederlandse Orkesten van toepassing.

Wij verwijzen graag naar de cao voor de exacte tarieven; informatie is ook te vinden via www.ntb.nl en www.kunstenbond.nl

Koorzangers DNO

De koorzangers van de Nationale Opera krijgen vanaf januari 2021 arbeidscontracten aangeboden, waarbij ze onder de cao-NO&B vallen en gelijk getrokken worden aan de zangers in vaste dienst. Voor deze arbeids-overeenkomsten verwijzen wij naar de van toepassing zijnde cao.

KOORZANGERS

Koorzangers voor kleinere koren en ensembles

- Uurtarief € 58
- Repetitie van max. 3 uur € 174
- Concert € 348

STUDENTEN

De tarieven voor studenten sluiten aan op de gangbare tarieven in de sector. Waarbij opgemerkt wordt dat een student, die professioneel ingezet wordt in bv. een koor of orkest, hetzelfde verdient als zijn afgestudeerde collega's.

OPERETTE, OPERA, MUSICAL/MUZEKTHEATER (niet gesubsidieerde gezelschappen)
Musical/Muziektheater
Orkestmuziek

- Voorstelling € 348
- Repetitie van max. 3 uur € 174

WEEK-ENGAGEMENTEN OP CRUISESCHEPEN E.D.

- Vijf dagen € 1260
- Zes dagen € 1430

Dit is exclusief kost en inwoning!

DAGOPTREDENS MUSICI KAMERMUZEK

- Concert € 507

(Een dagoptreden omvat een optreden van maximaal 2 x 60 minuten.)

DAGOPTREDENS JAZZMUSICI

- Dagoptreden € 290

(overeenkomstig de door Sena Performers gehanteerde minimum-gages. Een dagoptreden omvat een optreden van maximaal 2 x 60 minuten.)

DAGOPTREDENS MUSICI WERELDMUZEK, POP, ENTERTAINMENT

- Dagoptreden € 290

(overeenkomstig de door Sena Performers gehanteerde minimum-gages. Een dagoptreden omvat een optreden van maximaal 2 x 60 minuten.)

TARIEVEN STUDIO sessie-musici

- per dagdeel, 4 uur incl. pauze € 290

Geen afkoop van auteurs/naburige rechten.

COMPONISTEN

Informatie over componistentarieven is op aanvraag te verkrijgen bij het Kunstenbond/Ntb-secretariaat of te downloaden via www.ntb.nl. Ntb en VCTN onderschrijven de Honorariumtabel van Nieuw GeNeCo (<http://nieuwgeneco.nl/honorariumtabel-compositieopdracht/>)

PRIVÉDOCENTEN

- Minimumtarief per uur: € 60

MUZEKEDUCATIEPROJECTEN

- per uur met een minimum van 3 uur: € 66

Fiscale en administratieve dienstverleners, ook voor ZZP-ers

Zakelijke kracht en persoonlijke aandacht

Specialisten in artiestenzaken zoals:

- belastingaangiften
- jaarrekeningen
- fiscale advisering

Bezoek- en postadres:
Zielhorsterweg 57
3813 ZX Amersfoort
Tel.: 033-489 29 30
Fax: 033-445 02 20
info@bouwmanveldhuijzen.nl

Belastingspecial

De eerste editie van *Muziekwereld* bestaat – zoals gebruikelijk – voor een groot deel uit informatie over de verschillende belastingregelingen waarmee musici en artiesten te maken (kunnen) krijgen.

Je vindt informatie over o.a. de artiestenregeling, de aangifte inkomstenbelasting 2022, de vergoeding van beroepskosten in dienstbetrekking, de werkkostenregeling, de verschillende btw-regelingen en het bijhouden van uren voor de zelfstandigenaftrek (uren criterium).

Voor artiesten die als ondernemer werken en zelf winstaangifte willen doen, hebben wij als extra service een uitgebreide handleiding aangifte inkomstenbelasting 2022 waarin de belangrijkste vragen van de winstaangifte worden behandeld. Ntb-leden kunnen deze handleiding via www.ntb.nl/ledenservice downloaden of opvragen bij het secretariaat.

Alle artikelen zijn geschreven op basis van de wetgeving en rechtspraak zoals deze op dit moment van toepassing zijn. Beide zijn aan veranderingen onderhevig. Afhankelijk van wanneer je de artikelen leest, is het daarom mogelijk dat bepaalde onderdelen inmiddels al weer verouderd zijn. De belastingregels en de toepassing ervan blijven altijd onderhevig aan de grillen van politici, beleidsmakers en inspecteurs.

Om alles zo toegankelijk mogelijk te maken hebben we voorrang gegeven aan de leesbaarheid boven de vaktechnisch correcte formulering van een aantal termen.

De verschillende artikelen zijn door de auteurs met zorg opgesteld en door de redactie nauwkeurig gecontroleerd. Mochten er desondanks fouten in de teksten voorkomen dan kunnen auteurs en uitgevers niet aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van de verstrekte informatie.

De artiestenregeling

In dit artikel hebben we het over de fiscale gevolgen van een optreden voor binnenlandse musici en artiesten die niet in vaste dienstbetrekking zijn. Dit verhaal betreft de loonbelasting en werknemersverzekeringen en is alleen van belang voor musici en artiesten die per optreden verloond (moeten) worden.

De artiestenregeling (loonbelasting)

Een aantal uitzonderingen daargelaten dienen vergoedingen die een artiest voor een optreden ontvangt altijd verloond te worden. Dit is de hoofdregel. Onder ‘verlonen’ verstaan we dat er loonheffing op de vergoeding ingehouden moet worden en dat er premies werknemersverzekeringen over afgedragen dient te worden.

Het maakt daarbij niet uit wat voor soort opdrachtgever de vergoedingen uitbetaalt: een café, een theater, een buurthuis, een instelling, een bedrijf, enz. Het maakt ook niet uit hoe hoog die vergoeding is.

Het vervelende van de artiestenregeling is verder dat onder vergoedingen in principe ook kostenvergoedingen worden begrepen (zie echter ook later in dit artikel).

Er zijn een aantal uitzonderingen op de hoofdregel. Optredens in de privésfeer blijven volledig buiten de inhoudingen. Verder kan de artiestenregeling door zelfstandige artiesten opzij worden gezet door een schriftelijke overeenkomst waaruit blijkt dat de artiest dit wil (*opting-out*). Worden de artiesten ingehuurd via een tussenpersoon die in het bezit is van een *inhoudingsplichtigenverklaring*, dan wordt de inhoudingsplicht verschoven van de opdrachtgever naar deze tussenpersoon.

De hoofdregel wordt ook aangetast als de artiest een *kostenvergoedingsbeschikking* heeft of gebruik wordt gemaakt van één van de volgende re-

gelingen: de *kleinevergoedingsregeling (KVR)*, de *artiestenvrijwilligersregeling* of de *reis- en verblijfkostenregeling*.

We gaan deze uitzonderingen eens nader bekijken. Voor de regels voor zelfstandigen verwijzen we naar het kopje ‘Zelfstandige artiesten’ later in dit artikel.

De inhoudingsplichtigenverklaring

Hiermee wordt de opdrachtgever ontheven van de plicht om loonheffing en premies werknemersverzekeringen in te houden. De inhoudingsplichtige factureert (meestal met btw) de uitkoop-som aan de opdrachtgever en zorgt voor verloning van de ingehuurde artiesten. De meeste boekingsbureaus en alle (goede) verloningsbureaus bijvoorbeeld hebben een inhoudingsplichtigenverklaring. Bij twijfel altijd naar vragen!

De kostenvergoedingsbeschikking

Met een kostenvergoedingsbeschikking kan bij de berekening van wat er ingehouden moet worden, rekening gehouden worden met een bepaald bedrag aan kosten die de artiest voor een optreden maakt. Voorwaarde voor toekenning is dat de kosten per optreden ten minste € 163 bedragen.

Zo’n kostenvergoedingsbeschikking moet de artiest of de leider van een band/ensemble aanvragen voordat één of een reeks van optredens zal gaan plaatsvinden. In de praktijk zal het erop neerkomen dat vooral artiesten die regelmatig optreden, vóór het begin van een nieuw kalenderjaar een

beschikking aanvragen voor het gehele jaar. Bij deze aanvraag moet duidelijk gemaakt worden hoeveel kosten de artiest normaal gesproken heeft en moet dat bedrag verdeeld worden over het aantal geschatte optredens. In de kostenvergoedingsbeschikking zal de inspecteur dan het toegestane bedrag aan algemene onkosten per optreden vermelden. Een kopie van de beschikking moet dan bij de gageverklaring (zie verderop in dit artikel) toegevoegd worden, zodat de opdrachtgever of de verloner weet dat met dat bedrag aan algemene onkosten rekening gehouden moet worden. Voor de goede orde: zonder kostenvergoedingsbeschikking (of kleinevergoedingsregeling) mag op de gageverklaring geen bedrag aan algemene onkosten opgevoerd worden!

Ook de inhoudingsplichtige/opdrachtgever kan een kostenvergoedingsbeschikking aanvragen. Vanzelfsprekend moet dit in overleg met de artiest of de leider van het gezelschap gebeuren en kan dit alleen voor optredens die zijn overeengekomen met de inhoudingsplichtige. Deze aanvraag moet binnen een maand na het optreden zijn ingediend.

Het formulier voor het aanvragen van een kostenvergoedingsbeschikking is te downloaden via de site van de belastingdienst.

De kleinevergoedingsregeling

Iedere artiest mag per optreden een bedrag van maximaal € 163 laten uitbetalen zonder dat hier premies of loonbelasting op ingehouden worden.

Dit geldt ongeacht de hoogte van de werkelijke kosten. De artiest moet dan op de gageverklaring aangeven dat hij hiervan gebruik wil maken. Als de totaal afgesproken gage meer is dan deze € 163 moet de rest verloond worden.

Dit wil overigens niet zeggen dat de artiest in zijn aangifte inkomstenbelasting per optreden een vast bedrag van € 163 als kosten zou mogen aftrekken. De ontvangen kostenvergoedingen moeten wel als inkomsten worden opgegeven, waarna de werkelijk gemaakte kosten mogen worden afgetrokken. Als de werkelijke kosten lager zijn dan de onbelast ontvangen vergoedingen op grond van de kleinevergoedingsregeling, betaalt de artiest alsnog belasting over dit verschil. Het is dus geen wondermiddel om een zo groot mogelijk deel van de gages buiten de belasting te houden!

NB: De opdrachtgever/inhoudingsplichtige mag de kleinevergoedingsregeling niet op eigen initiatief toepassen.

De kleinevergoedingsregeling en een kostenvergoedingsbeschikking mogen niet tegelijk gebruikt worden.

De artiestenvrijwilligersregeling

De strekking van deze regeling is dat een (amateur)gezelschap met een inhoudingsplichtigenverklaring ervoor kan zorgen dat de opdrachtgever wordt ontheven van de inhoudingsplicht, waarna aan de leden van het gezelschap kleine bedragen onbelast uitbetaald mogen worden. Een kostenvergoedingsbeschikking is dan niet nodig. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

- De leden van het gezelschap kunnen worden beschouwd als vrijwilligers; dit zal volgens de staatssecretaris ‘naar de aard van hun werkzaamheden’ moeten worden beoordeeld. Een belangrijk kenmerk van vrijwilligerswerk is immers, wederom

volgens de staatssecretaris, dat de eventueel ontvangen vergoeding niet in verhouding staat tot de omvang en het tijdsbeslag van de verrichte werkzaamheden en het karakter heeft van een kostenvergoeding;

- De individuele leden van het gezelschap waarin wordt opgetreden, gerepeteerd of overige werkzaamheden worden verricht, ontvangen een vergoeding (gage plus kostenvergoedingen) die in 2022 niet meer bedraagt dan € 5,- per uur, tot een maximum van € 180 (€ 190 in 2023) per maand en met een maximum van € 1.800 (€ 1.900 in 2023) per jaar. Let op! Zowel per maand als per jaar moet deze vergoeding beneden deze bedragen blijven. Het is dus niet mogelijk om bijvoorbeeld 7 maanden lang € 200 per maand te betalen.

De reis- en verblijfkostenregeling

Vergoedingen (of verstrekkingen als de opdrachtgever deze kosten rechtstreeks betaalt) van reis- en verblijfkosten

ten blijven op verzoek van de artiest onbelast. Een uitzondering geldt voor de vergoeding van de kosten van eigen vervoer, zoals de kosten van het reizen met de eigen auto (deze vergoeding is in beginsel dus wel belast). Hiervoor kan wel een kostenvergoedingsbeschikking worden aangevraagd. De onbelaste vergoedingen of verstrekkingen hoeven dan niet op de gageverklaring te worden vermeld. Vergoedingen in natura (bijvoorbeeld consumpties of hotelovernachtingen) zullen bij artiesten door deze regeling niet snel meer belast zijn.

Nog wat andere belangrijke zaken

De gageverklaring

De gageverklaring is een formulier dat via de belastingdienst verkrijgbaar is (te downloaden) en dient bij iedere keer gebruikt te worden als artiesten ingehuurd worden. Het is ook toegestaan hiervoor een eigen formulier te gebruiken mits daarop alle gegevens

- ingezonden mededeling -

Schipper legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainment advocaat en oprichter van **SCHIPPER LEGAL**. in Amsterdam. Een intakegesprek van een half uur is gratis. Voor leden van de Kunstenbond geldt een gereduceerd uurtarief van € 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt een urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is € 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

SCHIPPER LEGAL:

mr. Bjorn Schipper

Postbus 36424

1020 MK Amsterdam

m +31619610500

e bjorn@schipperlegal.nl

w www.schipperlegal.nl

tw [@bjornschipper](https://twitter.com/bjornschipper)

Zelfstandige artiesten

Wij hebben in *Muziekwereld* regelmatig artikelen gepubliceerd over de regels die vanaf 1 mei 2016 van toepassing zijn (of juist niet). Het zou te ver voeren om die hier integraal te herhalen; daarom een korte samenvatting:

- De VAR is per 1 mei 2016 afgeschaft, daarvoor is de Wet DBA in de plaats gekomen;
- De werking van die wet is vervolgens steeds weer opgeschort;
- Er is een webmodule ontwikkeld waar opdrachtgevers vragen moeten beantwoorden en een ‘opdrachtgeversverklaring’ kunnen verkrijgen als daaruit blijkt dat er geen sprake is van een dienstbetrekking. Inmiddels is een ‘pilot’ gestart zodat opdrachtgevers (en de belastingdienst) ervaring met de webmodule kunnen opdoen:

<https://ondernemersplein.kvk.nl/webmodule-beoordeling-arbeidsrelatie/>

- Verder is er op de site van de belastingdienst uitleg beschikbaar waarmee beoordeeld kan worden of er sprake is van een dienstbetrekking: <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/modelovereenkomsten/content/wanneer-is-sprake-van-loondienst;>
- Zelfstandige artiesten kunnen nog steeds een factuur sturen;
- Om aan verloning op grond van de artiestenregeling te ontkomen, is het wel van belang dat je als zelfstandige artiest aan je opdrachtgever expliciet kenbaar maakt dat je niet wilt dat de artiestenregeling wordt toegepast. Dat kan in een contract, in een mail of in andere correspondentie, maar in ieder geval voordat de betaling plaatsvindt.

worden vermeld die op het model van de belastingdienst worden gevraagd.

Een soloartiest hoeft alleen blad 1 van het formulier in te vullen.

Als een groep artiesten optreedt, moeten op blad 2 de gegevens van iedere artiest ingevuld worden: naam, adres, woonplaats, geboortedatum en BSN (Burgerservicenummer). Bovendien moet iedere artiest daar ook zijn handtekening plaatsen. De tweede bladzijde van het formulier kan ook gebruikt worden om een andere dan gelijke verdeling van de totale gage over de leden van het gezelschap kenbaar te maken.

Indien gebruik wordt gemaakt van een kostenvergoedingsbeschikking of de kleinevergoedingsregeling, moet op de gageverklaring het bedrag aan onbelaste kostenvergoeding vermeld worden.

De gageverklaring moet ingevuld en ondertekend in het bezit zijn van de opdrachtgever voordat de gage wordt uitbetaald. Tevens dient de opdrachtgever de kopieën van een geldig identiteitsbewijs van iedere artiest in de administratie te bewaren.

Opting-in

Artiesten hebben de mogelijkheid om – als ze in beginsel onder de arties-

tenregeling vallen – ervoor te kiezen (samen met de inhoudingsplichtige) om toch als ‘gewone’ werknemer aangemerkt te worden. Indien men dit doet, betekent dat onder andere het volgende:

- De inhoudingen vinden plaats volgens de regels voor gewone werknemers, zodat de witte tabel toegepast wordt en er rekening gehouden kan worden met de heffingskorting;
 - Over het loon worden premies ZVW afgedragen;
 - Binnen de regels die daarvoor gelden, mogen onbelaste kostenvergoedingen betaald worden;
 - De artiest kan opgenomen worden in een pensioenregeling.
- Onder omstandigheden kan dit voor bepaalde artiesten aantrekkelijk zijn. Men dient zich echter goed te realiseren dat daar voor artiest en opdrachtgever ook andere consequenties aan verbonden zijn:

- De artiest wordt voor de inkomstenbelasting als werknemer beschouwd, geniet dus inkomsten uit dienstbetrekking en kan daardoor zijn beroepskosten niet aftrekken (als er daarnaast ook inkomsten genoten zijn die onder de artiestenregeling vallen, kan eventueel een gedeelte van de beroepskosten afgetrokken worden);

- Al is het maar voor 1 optreden, er moet wel een *Model opgaaf gegevens voor de loonheffingen* ingevuld worden;
- Indien de betalingen per optreden plaatsvinden, moet de inhoudingsplichtige de zogenaamde dagtabel toepassen. Dit heeft gevolgen voor de verhouding netto – bruto – werkgeverslasten. € 300 netto op basis van de artiestenregeling kost een opdrachtgever € 521. Als de dagtabel toegepast moet worden stijgen de werkgeverslasten naar € 588. Als bijvoorbeeld € 300 bruto wordt afgesproken, houdt de artiest daar onder de artiestenregeling € 189 aan over; bij toepassing van de dagtabel is dat € 185 (dat is dus maar een gering verschil). NB: er is hierbij geen rekening gehouden met de loonheffingskorting.

Indien de betalingen per maand plaatsvinden, kan gewoon de ‘normale’ maandtabel toegepast worden.

Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar de genoemde artikelen die ook op de website van de Ntb na te lezen zijn.

Eloy Veldhuijzen, fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen. Geactualiseerd op 08 februari 2023 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

Aangifte inkomstenbelasting 2022

Vóór 1 mei 2023 moeten weer de meeste aangiften voor de inkomstenbelasting 2022 worden ingeleverd. Het indienen van de aangifte kan vanaf 1 maart 2023. Wij geven een overzicht van de mogelijke fiscale aftrekposten voor musici en artiesten.

Artiesten die alleen in vaste dienstbetrekking zijn kunnen geen beroepskosten aftrekken (afgezien van de reisaf-trek openbaar vervoer).

De volgende categorieën musici en artiesten kunnen hun beroepskosten over 2022 aftrekken:

- Degenen die in 2022 voor de loonbelasting onder de arties-tenregeling vielen, met andere woorden: musici en artiesten van wie de losse optredens volgens de artiestentabel zijn verloond en/of die gebruik hebben gemaakt van de kleinevergoedingsregeling of een kostenvergoedingsbeschikking;
- Degenen die bruto-inkomsten hebben genoten, bijvoorbeeld uit lesgeven, royalty's of auteursrechten, of uit optredens die niet verloond hoeven te worden, zoals bij bruilof-ten het geval is;
- Musici en artiesten die op factuurba-sis hebben gewerkt.

De ‘freelancer’ (officieel: degene die resultaat uit overige werkzaamheden geniet) heeft in tegenstelling tot de artiest die winst uit onderneming geniet, geen wettelijke verplichting om een administratie bij te houden. Hij/zij moet natuurlijk wel aan de hand van zijn/haar kwitanties en bonnen kunnen aantonen welke inkomsten en aftrek-posten er zijn geweest. Deze moeten dus wel bewaard worden, net als de bankmutaties! Bij de aangifte zal hoe dan ook een gedegen berekening van de inkomsten en uitgaven herleidbaar

moeten zijn. Met andere woorden: je kunt dan toch beter een goede admini-stratie bijhouden.

De beroepskosten die je bij de betref-fende vragen van de aangifte kunt opgeven, zijn de kosten die je hebt ge-maakt om de inkomsten uit arbeid (re-sultaat uit overige werkzaamheden) of winst uit onderneming te verwerven.

Bij het resultaat uit overige werkzaam-heden moet je de opbrengsten en de aftrekbare kosten afzonderlijk invullen. Bij de winst uit onderneming moet je achtereenvolgens een kapitaalsverge-lijking invullen (dit is de balans van de fiscale jaarrekening) en vervolgens alle gegevens van de fiscale winstbere-kening (dit is de bedrijfseconomische winstberekening gecorrigeerd met fiscale vermeerderingen en verminde-ringen). Uiteindelijk resulteert dit in de belastbare winst uit onderneming.

De criteria op grond waarvan een artiest of musicus resultaat uit overige werkzaamheden dan wel winst uit onderneming geniet, vallen in een paar zinnen niet uiteen te zetten. Dit is van verschillende omstandigheden afhan-kelijk. Laat je eigen situatie, zo nodig, deskundig beoordelen, het onder-scheid kan fiscaal voordeel opleveren!

De aftrekposten Werkkleding

Alle kosten van werkkleding, zoals

smoking, rok, japon, smoking- en rokhemden, zwart en wit strikje, cumberband, zijn voor artiesten (en presentatoren) volledig aftrekbaar. Ook alle kosten voor reparatie, wassen en stomen zijn aftrekbaar. In tegenstel-ling tot andere zelfstandigen zijn voor artiesten (en presentatoren) kosten van ‘gewone’ kleding ook aftrekbaar, mits deze zakelijk wordt gebruikt (en ook alleen voor dat deel). Je moet dat op de een of andere manier bijhouden en kunnen aantonen.

Sommige inspecties gaan daar anders mee om: het moet naar hun mening alleen kleding zijn die juist niet privé gedragen *kan* en *zal* worden. In een uitspraak (over een artiest/danser) heeft de Rechtbank Noord-Holland dat standpunt impliciet bevestigd.

Instrumenten

- **Reparatie en onderhoud**
Allereerst de gebruikelijke onder-houdskosten van het instrument zoals kleine en grote revisies. Daarnaast de kosten van snaren, rieten en derge-lijke. Vergeet ook niet alle bijkomende kosten, zoals bijvoorbeeld stokbeharin-gen, pianostemmer.

- **Toebehoren**
De kosten van hoezen, flightcases en foedralen kunnen worden afgetrok-ken. Net als bij het instrument geldt dat bijvoorbeeld dure flightcases voor instrumenten of apparatuur (meer dan € 450) over een aantal jaren (minimaal vijf) moeten worden afgeschreven.

- Verzekeringspremie

De verzekeringspremie van de instrumenten is aftrekbaar.

Afschrijving

Afschrijven wordt gedaan op instrumenten/apparatuur met een aanschafwaarde boven de € 450 exclusief btw. Als je vrijgesteld bent van btw (bijvoorbeeld op grond van de kleine-ondernemersregeling, moet je uitgaan van € 450 inclusief btw; je kunt de btw dan immers niet verrekenen).

Met afschrijven wordt bedoeld de jaarlijkse waardedaling van het instrument/apparaat. De jaarlijkse afschrijving wordt ten laste van het resultaat gebracht.

Algemene afschrijvingstermijnen zijn niet te geven. Allereerst moet bepaald worden of een instrument in waarde daalt. Bij geen waardedaling, is er geen afschrijving. Stel een vleugel is gekocht voor € 20.000. Bij een gelijkblijvende waarde mag hier niet op afgeschreven worden. Als uit een taxatie of een verzekeringsrapport blijkt dat de waarde na 10 jaar bijvoor-

beeld € 15.000 zal bedragen, dan mag gedurende 10 jaar (€ 20.000 minus € 15.000 = € 5.000 gedeeld door 10 jaar) € 500 per jaar aan afschrijving opgevoerd worden.

Fiscaal mag er maximaal 20% per jaar worden afgeschreven.

Ondernemers die recht hebben op startersaftrek mogen willekeurig afschrijven. Dit betekent dat ze mogen kiezen of ze het normale afschrijvingsregime aanhouden of een afwijkend percentage tussen 0 en 100 hanteren van de waarde minus de restwaarde.

Beeld- en geluidsapparatuur

(Afschrijving van) beeld- en geluidsapparatuur, mits noodzakelijk voor de beroepsuitoefening, is aftrekbaar.

Huur apparatuur

De huur van bijvoorbeeld geluidsapparatuur is een aftrekbare kostenpost.

Computers

Zakelijke computerapparatuur mag worden afgeschreven. Je bent echter gebonden aan de hiervoor genoemde afschrijving van maximaal 20% per jaar bij een waarde hoger dan € 450.

Cd's en video's

Kosten voor cd's, vinyl en andere geluid- en beeld dragers zijn aftrekbaar mits de uitgaven zakelijk zijn.

Muziekdiensten

Het is verdedigbaar dat voor een musicus kosten van bijvoorbeeld Spotify, Deezer, SoundCloud en andere streaming-muziekdiensten aftrekbaar zijn. In de ogen van de belastingdienst zullen deze kosten echter als ‘gemengde kosten’ worden aangemerkt, omdat daar ook een privé-element in zit of in kan zitten. Als je daarmee rekening houdt, zal slechts een deel van de abonnementskosten aftrekbaar zijn.

Vakliteratuur

Alle kosten van aanschaf en abonne-

menten op vakbladen zijn aftrekbaar. Bij losse verkoop moet je deugdelijke bonnen vragen.

Concertbezoek

Kosten van bezoek aan concerten, opera- en balletvoorstellingen en dergelijke zijn, mits zakelijk, aftrekbaar. Hier kunnen natuurlijk ook kosten onder vallen voor het online bijwonen van een concert of andere voorstelling.

Het moet hierbij officieel wel gaan om kosten die je als artiest méér maakt dan ‘gewone’ concertbezoekers, omdat dat nu eenmaal bij je werk hoort.

Contributie vakbond

Deze is volledig aftrekbaar.

Studiekosten

Het gaat hier om kosten die je maakt voor lessen om je kennis op peil te houden.

Dat geldt ook voor deelname aan concoursen en masterclasses.

Wie de kosten van congressen, seminars, symposia, excursies, studie-

reizen e.d. zou willen aftrekken doet er verstandig aan om eerst een rekensom te maken. Als ondernemer mag je namelijk zelf bepalen hoe deze kosten aaneeft.

Of je kiest voor de drempel van € 4.800 (€ 5.100 in 2023), pas wanneer je deze drempel passeert, mag je alle kosten aftrekken. Hierbij geldt voor reis- en verblijfskosten wel een maximaal bedrag van € 1.500)

Of je trekt 80 procent van deze kosten af in je aangifte zonder rekening te houden met deze drempel.

Wanneer deze kosten voor je werk noodzakelijkerwijs zijn, dan kun je deze kosten wel geheel aftrekken.

Reiskosten

Per zakelijke kilometer (ook woon-werkverkeer en ongeacht wijze van vervoer) mag € 0,19 (€ 0,21 in 2023) als kosten ten laste van de winst worden gebracht. Daarbij mag je dan geen andere kosten, zoals bijvoorbeeld parkeergeld opvoeren. Dergelijke kosten worden geacht te zijn inbegrepen in

de € 0,19 (€ 0,21 in 2023). Wanneer je als ondernemer met het openbaar vervoer reist, kun je uiteraard ook de werkelijke kosten hiervan opvoeren. Als je de auto ‘op de zaak’ hebt staan, mag je in beginsel alle autokosten aftrekken, waar dan in de regel een correctie voor privégebruik tegenover komt te staan.

Werkruimte in je woning

Meestal zijn de kosten voor de werkruimte in je eigen woning of huurwoning niet aftrekbaar maar er zijn onder bepaalde voorwaarden wel mogelijkheden. Het is ingewikkelde materie met veel haken en ogen, we geven hieronder de hoofdlijnen weer:

Eigen woning

Om te bepalen of je in aanmerking komt voor aftrek van kosten van een werkruimte in de eigen woning, moet je aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De ruimte moet voldoen aan de zogenaamde zelfstandigheidseis. Dat wil zeggen dat de ruimte een eigen

Beroepskosten in dienstbetrekking

Werk je in loondienst, dan is bij je werkgever de zogenaamde werkkostenregeling (Wkr) van toepassing. Binnen deze regeling kan een werkgever onbelast zaken aan je vergoeden, verstrekken of ter beschikking stellen. Over die vergoeding hoef jij dus later geen belasting te betalen. Het maximale bedrag dat de werkgever onbelast mag uitkeren (vrij vertaald: de vrije ruimte die hij heeft) is een percentage van het loon. Er zijn ook onbelaste vergoedingen (zoals bijvoorbeeld reisonkostenvergoedingen) die niet ten laste van de vrije ruimte komen. De overheid heeft deze vergoedingen gericht vrijgesteld van belasting: bruto is dus netto.

1. Apparatuur (waaronder computers), gereedschap en instrumenten

Vergoedingen en verstrekkingen voor apparatuur, muziekinstrumenten en gereedschappen zijn gericht vrijgesteld van belastingen, voor zover het zogenaamde noodzakelijkheidscriterium

van toepassing is. Voor een nadere toelichting op het noodzakelijkheidscriterium verwijs ik naar een ander artikel in deze *Muziekwereld* aangaande de werkkostenregeling. Een smartphone valt ook onder deze categorie.

2. Reiskostenvergoeding

Reiskosten voor woon-werkverkeer zijn ook gericht vrijgesteld. Het kan gaan om de werkelijke kosten van openbaar vervoer of om € 0,19 (€ 0,21 in 2023) per kilometer. Daarbij maakt het niet uit of je deze kilometers met de auto rijdt of bijvoorbeeld fietst, loopt of gratis met iemand anders meerijdt. Ook een vergoeding voor overige zakelijke reiskosten is gericht vrijgesteld. Hierbij kunt je per dag óf de thuiswerkkostenvergoeding óf de reiskostenvergoeding structureel onbelast vergoed krijgen, beide vergoedingen m.b.t. één dag kan echter niet.

3. Contributie vakbond

De vergoeding van de contributie voor een vakbond valt in de zogenaamde vrije ruimte van de werkgever en kan dus in principe onbelast vergoed worden.

4. Cursussen, vakliteratuur en dergelijke

De kosten voor cursussen, vakliteratuur, symposia, studiereizen die volledig zakelijk zijn, zijn gericht vrijgesteld.

5. Internet- en telefoonaansluitingen

Als de kosten worden vergoed door de werkgever, vallen deze in de zogenaamde vrije ruimte. Wanneer echter het zogenaamde noodzakelijkheidscriterium van toepassing is, dan is de vergoeding gericht vrijgesteld. Kijk hier dus goed naar samen met je werkgever.

6. Persoonlijke verzorging

Vergoedingen voor kosten van persoonlijke verzorging vallen in de vrije ruimte van de werkgever. In beginsel is het dus wel mogelijk, maar het zal van de situatie van de werkgever afhangen of het ook vergoed zal worden.

7. Representatie en relatiegeschenken

Vergoedingen voor representatiekosten en relatiegeschenken kunnen in het algemeen aangemerkt worden als intermediaire kosten en kunnen dus vergoed worden.

8. VOG (Verklaring omtrent gedrag)

Een vergoeding van je werkgever voor een VOG is gericht vrijgesteld en gaat dus niet ten laste van de vrije ruimte.

9. Thuiswerkvergoeding (vanaf 2022)

Vanaf 1 januari 2022 mag een werkgever aan werknemers die thuiswerken een onbelaste vergoeding geven van € 2 (€ 2,15 in 2023) per dag. Hiermee worden kosten gecompenseerd die de werknemer thuis tijdens werktijd maakt, zoals energielasten, koffie en thee en toiletpapier.

Hierbij kunt je per dag óf de thuiswerkkostenvergoeding óf de reiskostenvergoeding structureel onbelast vergoed krijgen, beide vergoedingen m.b.t. één dag kan echter niet. Ook zaken die hierboven niet genoemd worden kunnen eventueel onbelast vergoed of verstrekt worden. Dit is afhankelijk van of je werkgever nog de mogelijkheid heeft om zaken in de zogenaamde vrije ruimte onder te brengen. Informeer bij je werkgever naar de mogelijkheden. Mocht je werkgever geen gebruik maken van deze mogelijkheden en moet je de kosten zelf betalen, dan kun je deze helaas niet opvoeren als kosten in je aangifte inkomstenbelasting.

Sylvain Bouwman, fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen. Geactualiseerd op 12 februari 2023 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

ingang en sanitair moet hebben en zo op zichzelf staat dat deze ruimte aan derden is te verhuren. Een kamer in je woning zal in het algemeen dus niet voldoen aan de eisen voor aftrek.

- Als je werkruimte thuis wel voldoet aan de zelfstandigheidseis en als je bovendien over een soortgelijke werkruimte elders (bijvoorbeeld bij je opdrachtgever) beschikt, dan is aftrek van kosten voor je werkruimte thuis alleen mogelijk als je meer dan 70% van je totale inkomen uit arbeid in je eigen werkruimte thuis verdient. Indien je elders geen soortgelijke werkruimte ter beschikking hebt en je dus bent aangewezen op je werkruimte thuis, dan kun je kosten aftrekken als je meer dan 70% van je inkomen uit arbeid in of vanuit deze werkkamer verdient.

Bovendien moet je dan aan de voorwaarde voldoen dat je 30% van dat inkomen in de werkruimte thuis verdient.

Het lijkt erop dat de fiscus in het laatste geval bij musici accepteert dat 70% van de inkomsten verdiend moet zijn door 30% van de tijd (inkomen) in de werkkamer thuis door te brengen. Dit kan voorbereidingstijd of studietijd thuis zijn.

Bedrag van de aftrek

In het geval van een eigen woning mag een bepaald percentage van de WOZ-waarde van het gedeelte dat als werkruimte wordt gebruikt, worden afgetrokken. Dat percentage is afhankelijk van de hoogte van het vermogen in box 3.

Dit heeft mogelijk wel bijkomende

fiscale consequenties; laat je daarover goed voorlichten als dit voor jou van toepassing is. Daarnaast mogen bepaalde andere kosten die betrekking hebben op de werkruimte naar evenredigheid worden afgetrokken.

Huurwoning

Ook hiervoor geldt dat aan de zelfstandigheidseis en de verdieneisen voldaan moet worden (zie hierboven). Verder moet de werkruimte voor minimaal 10% voor de onderneming gebruikt worden.

Als kosten mag je als je aan de voorwaarden voldoet, een evenredig deel van de huur aftrekken en een deel van de huurderslasten (bijvoorbeeld kosten voor energie, binnenschilderwerk). Je moet daarbij wel rekening houden met eventueel ontvangen huurtoeslag.

Huurrecht zakelijk

Het is in bepaalde gevallen bij een huurwoning ook mogelijk het volledige huurrecht als zakelijk aan te merken en een correctie voor privégebruik in de jaarrekening te verwerken. Vraag je adviseur desgewenst of deze mogelijkheid op jouw situatie van toepassing is en voor jou voordeel kan bieden.

Verder staat er op de site van de belastingdienst een rekenhulp, waarmee je kunt bepalen welke aftrekmogelijkheid er voor jouw situatie is.

Telefoon en internet

De zakelijke gesprekskosten van een telefoon thuis (vaste lijn) kunnen (voor een evenredig deel) afgetrokken worden. Bij een all-in abonnement moet je op de een of andere manier zien te herleiden welk deel daarvan

voor de kosten van gesprekken en voor internet zijn. Vervolgens moet je in alle redelijkheid vaststellen welk deel daarvan zakelijk is.

Bij een mobiel abonnement moet je zelf in alle redelijkheid bepalen voor welk deel je je telefoon zakelijk gebruikt. Over het algemeen kun je de kosten van jouw mobiele telefoon geheel aftrekken wanneer je thuis over een vaste lijn beschikt, dit omdat dan de mobiele telefoon is te beschouwen als een noodzakelijkheid om te opereren als zzp'er.

Kantoorartikelen

De kosten die je beroepshalve moet maken voor kantoorartikelen, ook wel schrijfbenodigdheden genoemd, zoals agenda, papier, porti, hangmappen en dergelijke, zijn aftrekbaar.

Verhuis- en inrichtingskosten

Als het voor je werkzaamheden noodzakelijk was om te verhuizen dan kun je de verhuiskosten aftrekken (bij artiesten met veel verschillende opdrachtgevers zal daarvan niet zo snel sprake zijn). Hierbij zijn de kosten van het overbrengen van de inboedel volledig aftrekbaar. Wat betreft de overige verhuiskosten mag je, ongeacht de werkelijke uitgaven, € 7.750 aftrekken.

Advieskosten

De kosten van een belastingadviseur zijn slechts aftrekbaar voor zover ze zijn gemaakt voor werkzaamheden met betrekking tot jouw onderneming. De kosten van een aangifte inkomstenbelasting zijn niet aftrekbaar. Ook voor juridische kosten geldt dat alleen sprake is van aftrekbare kosten wan-

De werkkostenregeling (Wkr)

De vrije ruimte in 2021

In verband met de coronacrisis is het percentage van de vrije ruimte (het deel van het loon dat een werkgever mag besteden aan onbelaste vergoedingen) bij een loonsom tot € 400.000 in 2021 t/m 2023 verhoogd naar 3% (boven € 400.000 is het percentage 1,18%). In 2024 geldt in plaats van 3% weer het lagere percentage van 1,92%.

Voor wie is de regeling van toepassing?

Iedere werkgever heeft met deze regeling te maken waardoor deze voor jou als werknemer in dienstbetrekking ook gevolgen heeft. De regeling wordt hier alleen globaal besproken omdat de situatie bij elke werkgever anders is, afhankelijk van de keuzes die de werkgever maakt. Dus als je meer over je specifieke situatie wilt weten, moet je dat vragen aan je werkgever. Het is geen regeling waar je zelf invloed op uit kunt oefenen.

Wat is het doel van de regeling?

De bedoeling van de regeling is het fiscale systeem eenvoudiger te maken. Steeds meer werkgevers maken inmiddels gebruik van de mogelijkheden die de Wkr biedt, maar velen zijn nog onbekend met de mogelijkheden. Werkgevers mogen tot op zekere hoogte zelf bepalen wat ze binnen de vrije ruimte aan onbelaste vergoedingen besteden. Er wordt wel getoetst of de vergoeding gebruikelijk is. Bij vergoedingen en verstrekkingen tot € 2.400 per werknemer per jaar gaat de fiscus er vanuit dat het gebruikelijk is. Per uit te betalen vergoeding bepaalt de werkgever of hij de werknemer ervoor belast of kiest voor opname in de vrije ruimte van de Wkr. Als de werkgever het forfait van de regeling overschrijdt, moet hij zelf belasting over het meerdere betalen (80%).

Gerichte vrijstellingen

Niet alle vergoedingen worden meegeteld in de vrije ruimte. Bepaalde vergoedingen zijn gericht vrijgesteld en komen niet ten laste van de vrije ruimte. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om reis- en verblijfskosten, zakelijke maaltijden en kosten voor vakliteratuur (geen limitatieve opsomming).

Scholingskosten voor ex-werknemers

De regering wil werknemers die hun baan kwijtraken meer mogelijkheden geven voor omscholing. De gerichte vrijstelling voor scholing geldt vanaf 2021 daarom ook voor vergoedingen en verstrekkingen ten behoeve van scholing van ex-werknemers. Deze verruiming geldt voor vergoedingen en verstrekkingen voor het volgen van een opleiding of studie met het oog op het genereren van inkomen. De belastingdienst toetst of de werknemer de scholing volgt om de arbeidsmarktpositie te verbeteren met als doel om een inkomen te verdienen. De werkgever geeft de scholingskosten op als eindheffing bij contractbeëindiging in de

werkkostenregeling. De belastingdienst berekent hier dan geen loonheffing over.

Gericht vrijgestelde thuiswerkvergoeding per 1 januari 2022

Thuiswerken en hybride werken? Dat blijven we ook dit jaar vaak doen. Om dit ook fiscaal goed te regelen, kunnen werkgevers vanaf 1 januari een onbelaste thuiswerkvergoeding bieden van maximaal 2 euro per dag (€ 2,15 in 2023). Deze vergoeding is bedoeld om kosten te compenseren die worden gemaakt tijdens het thuiswerken. Denk hierbij aan: water- en elektriciteitsverbruik, verwarming, koffie, thee en toiletpapier.

Nihil waarderingen

Daarnaast zijn er nog vergoedingen die wel in de vrije ruimte vallen, maar die op nihil gewaardeerd mogen worden. Hierbij moet je denken aan consumpties en maaltijden (niet de vaste lunch!) op de werkplek. In de praktijk komt het er op neer dat deze vergoedingen en verstrekkingen onbelast mogen worden gegeven. Er zijn aan

sommige vergoedingen nog nadere voorwaarden verbonden, maar in het kader van dit artikel voert het te ver om die allemaal te vermelden.

Intermediaire kosten

Dit zijn kosten die een werknemer maakt in opdracht en voor rekening van zijn werkgever. Een voorbeeld hiervan is dat een werknemer kosten maakt voor representatie of een relatiegeschenk, deze kosten declareert en vervolgens terugbetaald krijgt door de werkgever. Dit valt niet in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Alle vergoedingen en verstrekkingen die hierboven niet zijn uitgezonderd vallen binnen de nieuwe werkkostenregeling. Laat u voorlichten door uw werkgever over de keuzes die deze heeft gemaakt.

Noodzakelijkheidscriterium voor gereedschappen, computers en mobiele communicatiemiddelen

Wanneer medewerkers voor het uitoefenen van hun functie gereedschappen, computers of

mobiele communicatiemiddelen nodig hebben, mogen deze verstrekt worden zonder dat ze ten laste van de vrije ruimte komen. In eerste instantie bepaalt de werkgever of iets noodzakelijk is. Uiteraard kan de belastingdienst een andere mening hierover hebben.

Belaste vergoedingen die buiten de werkkostenregeling vallen

Een aantal vergoedingen mag niet onbelast gegeven worden, maar valt buiten de werkkostenregeling omdat ze direct belast moeten worden bij de ontvangende werknemer. Het gaat om de bijtelling voor privégebruik van een auto van de zaak, de huurwaarde van een bedrijfswoning, de waarde van huisvesting buiten de woonplaats, rentevoordeel van een personeelslening, vergoeding van geldboetes en dergelijke.

Sylvain Bouwman, fiscalist bij Bouwman & Veldhuizen. Geactualiseerd op 9 februari 2022 / Geactualiseerd per 20-02-2023. Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

neer deze zijn gemaakt in verband met onderneming.

Persoonlijke verzorging

De kosten van persoonlijke verzorging zijn voor musici en artiesten in beginsel aftrekbaar. Uiteraard dien je steeds eventuele privébesparingen in mindering te brengen. Voorbeeld: als je voor ieder optreden naar de kapper moet gaan, dien je hierop 9 kappersbehandelingen in mindering te brengen. Deze 9 kappersbeurten (eens in de 6 weken) worden namelijk door de belastingdienst als gebruikelijk beschouwd. Wat er behalve de kapper onder persoonlijke verzorging valt, is geheel afhankelijk van de aard van je werkzaamheden. Jij moet daar in ieder geval altijd het zakelijke karakter van kunnen aantonen.

Eten en drinken in verband met het werk

De kosten van zakelijke lunches, diners en consumpties (dus bijvoorbeeld rond een optreden) zijn in principe voor 80% aftrekbaar.

Je zou hierbij ook kunnen kiezen om de drempel toe te passen (net zoals de drempel die je kunt toepassen bij de kosten van congressen, seminars, symposia, excursies, studiereizen e.d.). Hierbij is de drempel tevens € 4.800 (in 2023 € 5.100), pas wanneer je deze drempel passeert, mag je alle kosten (in plaats van 80%) aftrekken.

Promotiekosten

Alle kosten die je maakt om optredens te verkrijgen, zoals advertentiekosten, kosten voor opmaak en onderhoud van een website en kosten van drukwerk of van promotiemateriaal, zijn aftrekbaar. Dat geldt ook voor de kosten van demo's en promotie-cd's.

Sollicitatiekosten

De kosten van 'sollicitaties', proefspelen, voorzingen, audities en dergelijke

zijn aftrekbaar. De aftrekmogelijkheid geldt ook als deze niet succesvol zijn geweest. Denk hierbij vooral aan de reiskosten.

Rente

Betaalde rente heeft alleen betrekking op de beroepskosten, indien het een lening betreft voor de aanschaf van bijvoorbeeld een zakelijk instrument of indien je rente hebt moeten betalen op je zakelijke bankrekening.

Ontvangen vergoedingen

Denk er aan om ontvangen kostenvergoedingen (op grond van een kostenvergoedingsbeschikking of de kleine-vergoedingsregeling) in mindering te brengen op je aftrekbare kosten!

Overigens is zouden deze vergoeding, als het goed is, al verwerkt moeten zijn in de jaaropgaaf. De vergoeding hoort als brutoloon opgenomen te zijn. Controleer dit eventueel bij de opdrachtgevers om te voorkomen dat je de vergoeding dubbel aangeeft.

Ingehouden loonheffing

De loonheffing die op inkomsten uit losse verlonde optredens in 2022 is ingehouden, kun je vermelden onder het kopje 'loonheffing artiest' in het onderdeel waar ook de omzet en de kosten uit 'overige werkzaamheden' staan vermeld. In de winstaangifte vind je een aparte regel voor het aangeven van de 'in de winst begrepen loonheffing'.

Ondernemersfaciliteiten

Artiesten die winst uit onderneming genieten (dus niet resultaat uit overige werkzaamheden) en aan de daarvoor geldende criteria voldoen, kunnen naast de aftrek van beroepskosten ook gebruik maken van de zogenaamde ondernemersaftrek en andere ondernemersfaciliteiten.

Een belangrijk onderdeel van de on-

dernemersaftrek is de zelfstandigenaftrek, wanneer je aan het urencriterium voldoet (o.a. minimaal 1.225 uur per jaar aan je onderneming besteedt) bedraagt deze aftrek in 2022 € 6.310 plus eventueel een startersaftrek van € 2.123 voor startende ondernemers. De zelfstandigenaftrek bedraagt niet meer dan het bedrag van de winst voor ondernemersaftrek. Voor starters geldt deze beperking niet.

Zie ook het artikel 'Hoe houd ik mijn uren bij?' in deze *Muziekwereld*.

Het kabinet wil de afbouw van de zelfstandigenaftrek versnellen. in het coalitieakkoord is afgesproken om de zelfstandigenaftrek stapsgewijs terug te brengen tot € 900 in 2027. In 2023 zal de zelfstandigenaftrek € 5.030 bedragen. Bovendien wordt het maximale percentage (het maximale belastingtarief) waartegen de zelfstandigenaftrek wordt afgetrokken steeds lager. In 2022 bedraagt dat percentage 40% (in 2023 wordt dat 36,93%).

Bij de ondernemersfaciliteiten kennen we in 2022 verder ook de investeringsaftrek, de fiscale oudedagsreserve (FOR), de meewerkaftrek en de MKB-winstvrijstelling. De MKB-winstvrijstelling bedraagt in 2022 14% van de winst na aftrek van de ondernemersaftrekken. Ook ondernemers die niet aan het urencriterium voldoen hebben recht op de MKB-winstvrijstelling. Voor deze aftrekpost geldt ook dat het maximale belastingtarief waartegen deze wordt afgetrokken in 2022 40% bedraagt (en in 2023 36,93%).

Vanaf 1 januari 2023 kan de FOR niet meer verder worden opgebouwd.

Eloy Veldhuijzen, fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen. Geactualiseerd op 7 februari 2023 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

Btw en de muziekpraktijk

De btw is vaak een lastig onderdeel van de administratie, en al helemaal als sprake is van landsgrensoverschrijdende dienstverlening. Daarom volgt hier een overzicht van de gevolgen van diverse situaties voor de btw.

Binnenlandse optredens en repetities als uitvoerend artiest

Een optreden, waaronder ook een cd-opname en ander studiowerk wordt verstaan, valt altijd onder het lage btw-tarief van 9%. Voor repetities geldt dat als die "samenhangen met en noodzakelijk zijn voor optredens" ook het 9%-tarief van toepassing is. Dat zou in bepaalde, specifieke situaties tot een discussie kunnen leiden, maar het is volgens ons te verdedigen dat iedere repetitie gericht is op een optreden (en daar dus mee samenhangt). Dat houdt dus in dat het 9%-tarief vrijwel altijd ook op repetities van toepassing is.

Optredens in het buitenland en/of voor een buitenlandse opdrachtgever A. binnen de Europese Unie B. buiten de Europese Unie

Ad. A. Optredens/opdrachtgevers binnen de Europese Unie

Bij optredens binnen de Europese Unie moet eerst worden vastgesteld welke btw van toepassing is. Daarbij zijn de volgende situaties te onderscheiden:

Afnemer/opdrachtgever is btw-ondernemer binnen de EU maar niet gevestigd in Nederland

Optredens voor opdrachtgevers die btw-ondernemer zijn, zijn belast waar de afnemer is gevestigd. Dus als de opdrachtgever in Duitsland is gevestigd, is de Duitse btw van toepassing, zelfs als het optreden in Nederland zou

plaatsvinden. De btw-heffing wordt in zo'n geval verlegd naar de afnemer waardoor er geen Nederlandse btw is verschuldigd. Op de factuur breng je dan 0% btw in rekening en verder zet je het btw-nummer van de opdrachtgever erop met de vermelding 'btw verlegd' (of 'Umkehrung der Steuerschuldnerschaft', 'reverse charge' enz.).

Afnemer/opdrachtgever is particulier wonend binnen de EU

Wanneer sprake is van een particuliere opdrachtgever is wel de plaats bepalend waar de dienst wordt uitgevoerd. Dus als de opdrachtgever bijvoorbeeld in Duitsland woont en het optreden in Nederland plaatsvindt, dan is de Nederlandse wetgeving van toepassing. Als de afnemer in Duitsland woont en het optreden ook in Duitsland wordt gegeven, is de Duitse btw aan de orde. Deze btw-heffing kan niet worden verlegd omdat de factuur aan een particulier wordt gestuurd.

Een particuliere opdrachtgever krijgt voor een optreden in Nederland Nederlandse btw in rekening gebracht en voor een optreden in een ander EU-land krijgt hij een factuur met buitenlandse btw van het desbetreffende land. Als dienstverlener moet je zelf zorgen voor een in dat land geldig btw-nummer en dien je ook in dat land aangifte te doen. In de praktijk zal dat alleen gedaan worden als er veel optredens in één land zijn.

Ad. B. Opdrachtgevers buiten de Europese Unie

Als een opdrachtgever buiten de Europese Unie is gevestigd, heb je niets te maken met btw-heffing. Het maakt niet uit of de opdrachtgever btw-ondernemer of particulier is. Op de factuur hoeft helemaal geen btw vermeld te worden.

De btw-aangifte bij buitenlandse omzet

Bij vraag 3b van je btw-aangifte vermeld je de omzet waarvan de btw is verlegd binnen de EU. Omzet van buiten de EU hoeft je niet in de btw-aangifte te vermelden.

De ICP-opgaaf

ICP betekent Intra Communautaire Prestaties, oftewel diensten binnen de Europese Unie. Als je facturen hebt verzonden waarbij je de btw hebt verlegd, moet je eenmaal per kwartaal een digitale opgaaf ICP indienen. Hierop vermeld je de gegevens van de btw-ondernemers waarnaar de btw is verlegd.

Verloonde binnenlandse optredens

Als een artiest niet expliciet heeft afgezien van toepassing van de artiestenregeling (bijvoorbeeld met een eigen verklaring), dienen de binnenlandse optredens te worden verloond volgens de artiestenregeling. Voor de btw wordt dit niet gezien als een vrijstelling maar als inkomsten buiten de btw. Deze hoeven dan ook niet op de btw-aangifte opgenomen te worden.

Btw-berekening

Btw over inkomsten moet worden afgedragen, betaalde btw mag onder bepaalde voorwaarden worden teruggevraagd (verrekend). Iemand die voor 100% belaste inkomsten heeft, mag alle betaalde btw verrekenen. Als sprake is van gemengde inkomsten, dus gedeeltelijk wel en gedeeltelijk niet belast voor de btw, mag slechts een deel van de betaalde btw worden teruggevraagd. De hoofdregel hierbij is dat de verhouding wordt uitgerekend tussen belaste en de totale inkomsten. In dezelfde verhouding mag de betaalde btw worden verrekend.

Rekenvoorbeeld:

		btw
Omzet uit optredens	€ 10.000 netto	€ 900
Omzet uit lesgeven >20	€ 5.000 netto	€ 1050
Omzet uit lesgeven <21	€ 8.750 netto	vrijgesteld

Betaalde btw € 800
Verhouding belast ten opzichte van totaal: $15.000/23.750 = 0,63$.
Te verrekenen btw $0,63 \times 800 = € 504$.
Af te dragen: € 1.950
Te verrekenen: € 504
Te betalen: € 1.446
De niet verrekenbare btw bedraagt € 296. Dit zijn kosten voor de onderneming voor de inkomstenbelasting.

Kleineondernemersregeling en OVOB

Vanaf 2020 is een kleineondernemersregeling van toepassing die aan de hoogte van de omzet is gerelateerd (de omzetgerelateerde vrijstellingsregeling, of OVOB). Daarvoor geldt dat als je omzet (naar verwachting) minder dan € 20.000 bedraagt, je voor deze vrijstelling in aanmerking kunt komen. Bepaalde vrijgestelde omzet telt niet mee voor deze omzetgrens. Als de OVOB van toepassing is, bereken je geen btw meer op je facturen aan je klanten. Daar staat tegenover dat je ook geen btw meer kunt verrekenen op je kosten. In bepaalde situaties moet je Btw terugbetalen die je in een eerder jaar op investeringsgoederen hebt verrekend.

Je kiest de OVOB voor de komende drie jaar. Je moet daar dan wel van tevoren een verzoek voor indienen. Je kunt je aanmelden voor de OVOB via een formulier dat je van de site van de belastingdienst kunt downloaden. Dit formulier moet uiterlijk vier weken voor de gewenste ingangsdatum zijn ingediend. Als je in de loop van een jaar toch boven de € 20.000 uitkomt, dan moet je vanaf dat moment wel weer btw in rekening brengen en weer aangifte doen.

Muzieklespraktijk

Over lesgeldten dient 21% btw berekend te worden, behalve voor leerlingen die aan het begin van de cursus of het lesjaar nog geen 21 jaar zijn. Voor die laatste groep geldt een vrijstelling voor de btw. Belangrijk hierbij is dus dat de peildatum het begin van een cursusperiode is. Als een leerling in de loop van de cursus 21 jaar wordt, geldt de vrijstelling tot het einde van de lopende cursus.

LET OP: een veel gemaakte fout is dat de vrijgestelde omzet wordt aangegeven bij omzet 0%. Dit is niet correct. De vrijgestelde omzet hoeft in het geheel NIET in de aangifte omzetbelasting te worden opgenomen.

Erkende beroepsopleiding

Muzieklessen die gegeven worden via een wettelijk geregelde beroepsopleiding vallen onder de onderwijsvrijstelling. Ongeacht de leeftijd van de leerling is er sprake van vrijgestelde omzet. Onder deze regeling vallen bijvoorbeeld de mbo- en hbo-opleidingen. Omdat de opleiding zelf onder de vrijstelling valt én een wettelijk geregelde beroepsopleiding is, mogen docenten ook van deze vrijstelling gebruik maken als ze aan de opleiding factureren.

LET OP: lesgeven aan een niet wettelijk geregelde beroepsopleiding kan door de docent alleen vrijgesteld gefactureerd worden als deze is geregistreerd bij het CRKBO (Centraal Register Kort Beroepsonderwijs).

LET OP: vrijgestelde omzet lijkt leuk, maar dit betekent ook dat je minder btw op je kosten mag aftrekken. Dat wordt in principe naar verhouding berekend. Hoe meer vrijgestelde omzet, des te minder btw je mag aftrekken.

Componeren, arrangeren, scenario-schrijven

De werkzaamheden van een componist zijn vrijgesteld voor de btw. Ook het arrangeren valt onder de componistenvrijstelling. Een scenarioschrijver valt onder de vrijstelling voor schrijvers. Bij het arrangeren en scenarioschrijven geldt wel de voorwaarde dat echt sprake is van het toevoegen van nieuw materiaal aan oorspronkelijke stukken. Er mag niet alleen gekopieerd worden. Soms is een

arrangement of scenario onderdeel van een totale productie waarover wel btw is verschuldigd. In dat geval wordt de vrijstelling vervangen door het tarief van de hoofdproductie.

Dirigeren

De werkzaamheden van een dirigent vallen onder het 21%-tarief, behalve voor zover zij direct gerelateerd zijn aan een optreden. Het optreden zelf valt in elk geval onder het 9%-tarief, omdat het ook voor de dirigent als een optreden wordt gezien. In veel gevallen is verdedigbaar dat alle repetities naar een optreden toe werken en dus allemaal onder het 9%-tarief zouden kunnen vallen. Als een koor of orkest zelden optreedt, zal het voor de dirigent lastiger zijn om het 9%-tarief te verdedigen dan als bijvoorbeeld maandelijks wordt opgetreden.

Royalty's voor plaatverkopen

Als de ontvanger van royalty's deze meer dan incidenteel ontvangt en ook van meerdere partijen, dan wordt hij als zelfstandige gezien. Over de ontvangsten voor verkopen van cd's dient hij dan 21% btw af te dragen. De artiest die niet aan de genoemde voorwaarden voldoet, kan de royalty's zonder btw ontvangen. Zelfstandigheid voor de btw op royalty's hoeft niet per se samen te gaan met zelfstandigheid voor optredens. Het is mogelijk dat iemand verloond wordt voor optredens en zelfstandig is voor de ontvangst van royalty's.

Auteursrechten voor componisten en schrijvers

De opbrengsten uit auteursrechten zijn voor componisten en schrijvers in principe vrijgesteld voor de btw. Deze vrijstelling is echter niet van toepassing als de rechten zijn overgedragen aan een rechtspersoon zoals een BV. De rechtspersoon moet 21% btw in rekening brengen. Als derden, bijvoorbeeld

erfgenamen, auteursrechten ontvangen, zijn deze niet vrijgesteld omdat deze derde niet degene is die de vrijgestelde prestatie heeft geleverd. Ook hiervoor geldt dus het 21%-tarief.

Auteursrechten voor (muziek)uitgeverijen

Omdat uitgevers niet zelf de componist of schrijver zijn, geldt voor hen niet de bovengenoemde vrijstelling voor de btw. De ontvangsten van een uitgever moeten daarom in twee delen worden uitgesplitst: het deel dat ontvangen wordt namens de componist of schrijver mag onbelast worden ontvangen, over het uitgeversdeel moet 21% worden afgedragen.

Cd-verkoop, merchandising

Op de verkoop van cd's en andere merchandising is het hoge tarief (21%) van toepassing. Over exemplaren die als promotiemateriaal worden weggegeven hoeft echter geen btw te worden afgedragen. Vaak gebeurt de verkoop van cd's, t-shirts en dergelijke contant bij concerten. Het is belangrijk hiervan een goede registratie bij te houden.

Digitale diensten en verkopen van goederen aan particulieren binnen de EU

Wanneer je in een jaar meer dan € 10.000 verkoopt aan particulieren in andere EU-landen, moet je in die EU-landen btw gaan afdragen. Deze verkopen kunnen om goederen gaan, maar ook 'afstandsverkopen, zoals digitale diensten, zoals o.a. downloads van muziek.

Nu is het natuurlijk praktisch vrijwel ondoenlijk en erg duur om je in elk EU-land te registreren en daar periodiek btw-aangifte te doen. Om dit op te lossen is de 'One Stop Shop-regeling' (OSS-regeling) ingevoerd. Dit houdt in dat je via één EU-lidstaat (Nederland) de btw-aangiften kunt doen en de btw voor die andere landen

kunt betalen. Dat gebeurt via het beveiligde gedeelte van de website van de belastingdienst. De belastingdienst stuurt dat vervolgens door naar de betreffende lidstaten. Om gebruik te kunnen maken van de OSS-regeling moet je je registreren. Laat je adviseren of kijk op de website van de belastingdienst voor meer informatie.

Wanneer de omzet die je met deze diensten of met verkopen aan particulieren in andere EU-landen in een lopend kalenderjaar onder € 10.000 blijft (deze grens van € 10.000 geldt voor alle EU-landen tezamen, dus niet per land) en heb je ook in het voorgaande jaar (jaar 2021) de drempel van € 10.000 niet overschreden, dan kun je kiezen uit onderstaande twee mogelijkheden:
Mogelijkheid 1: bereken de Nederlandse btw, komt dit boven de grens van € 10.000? Bereken dan de btw van het EU-land van jouw afnemer. Dit geldt dan ook voor het jaar erna.
Mogelijkheid 2: geef dan aan dat je de drempel van € 10.000 niet wilt gebruiken. Dan zijn alle 'afstandsverkopen' en digitale diensten belast in het EU-land van je afnemer. Gebruik hiervoor het formulier 'Melding keuze plaats van prestatie digitale diensten en afstandsverkopen' De keuze geldt dan voor minimaal 2 jaar.

Bijkomende kosten

Ondergeschikte kosten die via een factuur worden doorberekend aan een opdrachtgever volgen het btw-regime van de hoofdprestatie. Dit wil zeggen dat over bijvoorbeeld reiskosten die gemaakt zijn voor een optreden en tegelijk daarmee gefactureerd worden, 9% btw moet worden afgedragen.

Eloy Veldhuijzen, fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen. Geactualiseerd op 20 februari 2022 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

(Hoe) houd ik mijn uren bij?

Eén van de meest voorkomende discussies met de belastingdienst in de adviespraktijk, gaat over het wel of niet van toepassing zijn van het urencriterium voor de zelfstandigenaftrek. Zo’n discussie gaat vaak om veel geld, waardoor de gemoederen soms hoog kunnen oplopen. Waar hebben we het over?

De ondernemersaftrek (o.a. zelfstandigenaftrek)

Als zelfstandige (artiest of musicus) kun je voor de inkomstenbelasting in aanmerking komen voor de ondernemersaftrek. Die bestaat uit:

- de zelfstandigenaftrek;
- de startersaftrek;
- de aftrek voor spur- en ontwikkelingswerk
- de meewerkaftrek;
- de stakingsaftrek.

Het woordje ‘aftrek’ suggereert dat hier geld te verdienen is, en dat is ook zo. Ik bespreek in dit artikel alleen de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek en die bedragen zijn in 2022 respectievelijk € 6.310 en € 2.123.

De zelfstandigenaftrek bedraagt overigens nooit meer dan het bedrag van de winst vóór ondernemersaftrek. Voor starters geldt deze beperking niet.

De startersaftrek kun je de eerste drie jaren van je ondernemerschap krijgen¹ (bovenop de gewone zelfstandigenaftrek). Na die drie jaar heb je alleen nog recht op de gewone zelfstandigenaftrek.

Voor de volledigheid noem ik ook nog de *MKB-winstvrijstelling*. Hiervoor hoeft je echter niet aan het urencriterium te voldoen. Het is voldoende dat je als ondernemer voor de inkomstenbelasting wordt aangemerkt. De MKB-winstvrijstelling is

ook een vrij stevige aftrekpost. Deze bedraagt namelijk 14% van de winst (na zelfstandigenaftrek). Dat kan dus aardig oplopen.

Voor de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek moet je dus wel voldoen aan het urencriterium.

Het urencriterium

Dit houdt in dat je *aantoonbaar* per jaar minimaal 1.225 uur aan je onderneming moet hebben besteed, om voor de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek in aanmerking te komen. 1.225 uur op jaarbasis, betekent ongeveer 25 uur per week (als je rekening houdt met drie weken vakantie). Zowel de directe uren (uitvoerend werk) als indirecte uren (administratie, acquisitie, vergaderingen, reistijd, studeren enz.) tellen hierbij mee.

Als je in de loop van het jaar gestart bent, moet je nog steeds aan die 1.225 uur voldoen, het wordt dus niet tijdsevenredig omgerekend. Bij arbeidsongeschiktheid geldt overigens een verlaagd criterium, namelijk 800 uur. Als je je werk als ondernemer tijdelijk onderbroken hebt in verband met zwangerschap, dan tellen de niet-gewerkte uren over in totaal 16 weken toch mee als gewerkte uren.

Naast die 1.225 uur moet je ook meer dan 50% van je totale arbeidstijd aan je onderneming besteden. Als je naast je onderneming bijvoorbeeld een vaste baan hebt van 28 uur per week, moet je dus meer dan 28 uur aan je onderneming besteden. Deze regel geldt niet voor starters.

Het aantonen van de uren

Het woord ‘aantoonbaar’ is de bron van veel discussies. Moet je dat bij de aangifte inkomstenbelasting al aantonen? Wanneer toon je dat dan aan en hoe toon je dat aan?

Je hoeft dit alleen aan te tonen wanneer er door de belastingdienst om gevraagd wordt. Dat kan bijvoorbeeld door middel van een vragenbrief zijn, of bij een belastingcontrole. De computers van de belastingdienst worden vaak ‘getriggerd’ door de combinatie van een lage omzet en het toepassen van de zelfstandigenaftrek en sturen dan daarom een vragenbrief de deur uit. Een lage omzet suggereert dat er minder tijd aan de onderneming is besteed, zo is de gedachte.

Dit aantonen zal in principe moeten gebeuren door het laten zien van een urenverantwoording. Dat kan bijvoorbeeld een overzicht in Excel of Word zijn van je gewerkte (directe én indirecte) uren m.b.t. tot het gevraagde jaar, bij voorkeur zo gedetailleerd mogelijk. Dat kan per week zijn of per dag. Alleen het overhandigen van je agenda is dus beslist niet voldoende, maar deze kan (en moet!) wel dienen als onderbouwing van je urenverantwoording. Wat wel handig aan een digitale agenda als Google Calendar en Calendar van Apple is dat je ook je reisurenen kunt bijhouden.

Ook bestaat er software om je uren in bij te houden. Zo heb je apps waarin je je werkuren vanaf de start in kan opnemen, maar ook achteraf je uren in kan zetten. Veel administratie-websites hebben ook als feature dat je in een

app je uren bij kan houden.

Nu is het lastige dat als de belastingdienst je vandaag vraagt om met een urenverantwoording over bijvoorbeeld 2018 te komen (dat kan dus echt gebeuren! Er kan namelijk tot zeven jaar terug om worden gevraagd) en als je in dat jaar niets hebt bijgehouden, moet je dit gaan reconstrueren. Je weet dan echt niet meer hoeveel tijd je in week x van dat jaar aan je administratie hebt besteed, aan het rondbellen om een optreden te regelen of aan studeren. Je vult dan dus in je urenverantwoording geschatte of gemiddelde tijden in voor dat soort werkzaamheden. Daar ontstaat dan vaak de discussie met de belastingdienst. Men vindt een urenverantwoording die achteraf is opgesteld en waarbij wordt gewerkt met geschatte of gemiddelde uren (die vaak ook nog iedere dag of week gelijk zijn) ‘niet controleerbaar’ (lees: niet betrouwbaar, je hebt dat bij elkaar verzonnen).

Dit soort urenoverzichten worden door de belastingdienst dan ook regelmatig ‘afgeschoten’. De consequentie is dan dat je de zelfstandigenaftrek (en eventueel de startersaftrek) van dat jaar, of zelfs van een aantal jaren, kwijt kan raken. Dat dat enorm veel geld kan kosten, hoeft ik niet uit te leggen.

Persoonlijk vind ik dat achteraf opgestelde urenspecificaties te vaak ten onrechte worden afgekeurd.

Het kan daarbij overigens zeker helpen als je in een eventuele bezwaarprocedure verzoekt om ‘gehoord’ te worden. Dat houdt in dat je op gesprek mag gaan bij de belastingdienst om bijvoorbeeld uit te leggen hoe je werkweek eruit ziet (neem een adviseur mee!). Alle mogelijke bewijsmiddelen zijn daarbij geoorloofd. Denk aan foto’s, opnames, social media, getuigenverklaringen, rapporten, enz.

Advies

Dat zal, na wat ik hierboven heb opgemerkt, niet als een verrassing

komen: houd in de loop van het jaar al zoveel mogelijk je werkuren bij. Doe dit minimaal één keer per week, maar bij voorkeur vaker. Zeker als je starter bent, sta je niet erg sterk als je dat niet doet. Ook voor de ervaren ondernemer die al jaren meedraait geldt echter nog steeds dat je je werkuren moet kunnen aantonen. Houd er rekening mee, dat daar zeker om gevraagd kan worden als het wat minder goed gaat en de omzet terugloopt.

Directe uren en indirecte uren

Behalve over het aantal uren, ontstaan ook vaak discussies over de samenstelling van die uren als er naar verhouding veel indirecte uren op de urenverantwoording staan. Dat zijn dus alle uren die niet bestaan uit ‘echte’ werkuren, zoals optreden, lesgeven e.d. Bijvoorbeeld de tijd die je aan je administratie besteedt, reistijd, overleg, acquisitie, maar ook de studie- en repetitie-uren. Menig medewerker van de belastingdienst kan zich in eerste instantie niet voorstellen dat een musicus zo ontzettend veel tijd moet besteden aan het op peil houden van zijn/haar speelvaardigheid of aan het instuderen van een muziekstuk. Het overhandigen van onderzoeksrapporten van bijvoorbeeld de Ntb over hoe het leven van een musicus eruit ziet, wil dan nog wel eens helpen.

In het algemeen geldt dat hoe meer indirecte uren er zijn ten opzichte van de directe uren, des te lastiger het wordt om de inspecteur te overtuigen. Hoe onterecht dat ook kan zijn!

Je staat dan veel sterker als je (ook) je indirecte uren in het jaar zelf nauwkeurig hebt bijgehouden.

Welke inkomsten?

In een eerder jaar hebben we gezien dat de belastingdienst bij een Ntb-lid niet accepteerde dat de uren die besteed waren aan optredens waarvan de inkomsten waren verloond (volgens de artiestenregeling) mee tellen voor het

urencriterium. Als je voor de inkomstenbelasting als ondernemer wordt aangemerkt, kunnen je inkomsten uit diverse soorten bestaan: gefactureerde omzet voor een optreden of repetitie, inkomsten uit lesgeven, maar ook uit inkomsten die verloond zijn. Dat laatste zal bij musici en artiesten in het algemeen op grond van de artiestenregeling gebeurd zijn, waardoor die inkomsten ook meegenomen kunnen worden in de winst uit onderneming en de werkzaamheden dus ook meetellen voor het urencriterium. Laat je daarover niets wijs maken en neem bij discussies over dit onderwerp gerust contact op!

Overigens is het zo dat inkomsten die niet op grond van de artiestenregeling verloond zijn, maar volgens de regels die voor ‘gewone’ werknemers gelden, veel lastiger in de winst uit onderneming opgenomen kunnen worden. Volgens de rechtspraak (en de belastingdienst) kan dat alleen als die inkomsten ondergeschikt zijn aan de overige inkomsten die je als ondernemer hebt gegenereerd. ‘Ondergeschikt’ houdt dan in: minder dan 10%, waarbij zowel gekeken wordt naar tijd als naar geld.

Urencriterium in coronatijd

In verband met de coronacrisis was het urencriterium tijdelijk versoepeld. De belastingdienst gaat er vanuit dat ondernemers in de periode van 1 maart 2020 tot en met 30 september 2020 en in de periode 1 januari 2021 tot 30 juni 2021 ten minste 24 uren per week aan hun onderneming hebben besteed. Als je in die perioden als zelfstandige minder hebt kunnen werken, kun je hiermee wellicht toch aan je totaal aantal van 1225 uren komen.

Eloy Veldhuijzen, Fiscalist bij Bouwman & Veldhuijzen. 17 februari 2022 / Update per 19 februari 2023 door Bas Toscani. Aan dit artikel kunnen geen rechten ontleend worden.

1. Formeel: als je de afgelopen vijf jaar niet elk jaar ondernemer voor de inkomstenbelasting bent geweest en je de zelfstandigenaftrek in de afgelopen vijf jaar maximaal 2 keer hebt gebruikt.

**Wij weten wat
er speelt!**

Word nu lid!

tel. 020-2108050

www.ntb.nl

Wat heb je aan de Ntb/Kunstenbond?

- Juridische check contracten.
- Rechtsbijstand bij problemen met opdrachtgevers, inning achterstallige gages en weigering uitkeringen.
- Goedkoopste instrumentenverzekering met (wereld)dekking bij optredens.
- Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste bij je bedrijf past, belastingen en ouderdomspensioen.
- Zakelijke kennis van en netwerk binnen de muziek- en podiumwereld.
- Goedkope factureringsservice en loonadministratie optredens via artiestenverloningen.nl.
- Advies op maat over opbouw (muziek)carrière of lespraktijk, aanvragen van subsidies, maken van geluidsopnamen/cd's.

De Ntb/Kunstenbond is dé vakorganisatie voor musici